

140

D E K R E T

z dnia 11 kwietnia 1947 r.

Prawo karne skarbowe.

Na podstawie art. 4 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 19 lutego 1947 r. o ustroju i zakresie działania najwyższych organów Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy z dnia 22 lutego 1947 r. o upoważnieniu Rządu do wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 20, poz. 79)—Rada Ministrów postanawia, a Rada Państwa zatwierdza, co następuje:

C z ę ś ć 1.

P R Z E S T Ę P S T W A S K A R B O W E.

DZIAŁ 1.

P R Z E P I S Y O G O L N E.

Art. 1. Prawo niniejsze stosuje się do występów i do wykroczeń skarbowych.

Rozdział 1.

Występki skarbowe.

Art. 2. Występkiem skarbowym jest czyn zagrożony karami zasadniczymi więzienia, aresztu lub grzywny i polegający na naruszeniu przepisów w zakresie:

- 1) cel;
- 2) monopolów:
  - a) tytoniowego,
  - b) spirytusowego,
  - c) solnego,
  - d) zapalczanego i opodatkowania zapalniczek,
  - e) loteryjnego;
- 3) akcyz pobieranych na rzecz Skarbu Państwa;
- 4) obrotu papierami premiovymi;
- 5) podatków bezpośrednich pobieranych na rzecz Skarbu Państwa:
  - a) dochodowego,
  - b) od wynagrodzeń,
  - c) obrotowego,
  - d) od wzbogacenia wojennego,

- e) od nabycia praw majątkowych;
- 6) opłaty skarbowej;
- 7) danin komunalnych:
  - a) podatku gruntowego,
  - b) podatku od nieruchomości,
  - c) podatku od lokali,
  - d) podatku od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk,
  - e) podatku od kopalń,
  - f) podatków komunalnych uchwalonych przez związki samorządowe,
  - g) specjalnych dopłat,
  - h) opłat administracyjnych.

Art. 3. Przepisy art. 1 — 3, 14 — 30, 39 — 41, 44 lit. a), b), d), 45, 46, 47 § 2, 49, 52 — 55, 58, 69 — 84, 90 § 2 kodeksu karnego stosuje się odpowiednio do występów skarbowych. Przez wyrażenie „sąd” należy rozumieć właściwą władzę karzącą.

Art. 4. Niezależnie od przepisów obowiązujących w miejscu popełnienia występu i od obywatelstwa sprawcy, przepisy niniejszego prawa stosuje się także do osób, które popełniły występki skarbowe za granicą.

Art. 5. Odpowiedzialność zachodzi w razie popełnienia występu skarbowego bądź z winy umyślnej, bądź nieumyślnej, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej.

Art. 6. § 1. Nie podlega karze, kto dokonał występu:

- 1) zawiadomi o nim władzę powołaną do ścigania;
- 2) ujawni osoby, które z nim współdziałały w dokonaniu tego występu;
- 3) złoży w terminie przez władzę określonym uszczuploną należność lub połowę wartości towaru, gdy występki nie polega na uszczupleniu należności.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się również do tego, kto w razie wniesienia środka odwoław-

czego od decyzji władzy skarbowej lub samorządowej, ustalającej wysokość uszczuplonej należności (art. 2 pkt 5 — 7) złoży na poczet tej należności zaliczkę w wysokości połowy ustalonej kwoty.

§ 3. Zawiadomienie powinno być złożone na piśmie lub ustnie do protokołu.

§ 4. Zawiadomienie nie powoduje skutków określonych w § 1, jeżeli zostało złożone w czasie:

- 1) dokonywania u sprawcy urzędowych czynności kontroli lub rewizji;
- 2) kiedy władza miała już konkretne wiadomości o przestępstwie złożone w sposób określony w § 3.

§ 5. Z bezkarności nie korzysta, kto nakłonił inną osobę do popełnienia występku z zamiarem ujawnienia go wobec władzy.

Art. 7. § 1. W razie jednoczesnego skazania za kilka przestępstw na kary grzywny, kary łącznej co do występków skarbowych nie orzeka się.

§ 2. W razie jednoczesnego skazania za kilka przestępstw na kary zasadnicze pozbawienia wolności, stosuje się przepis art. 31 kodeksu karnego. Przy orzekaniu kary łącznej sumę kar wymierzonych za występki skarbowe ograniczyć należy do lat 5.

§ 3. W razie jednoczesnego skazania za kilka przestępstw na kary pozbawienia wolności i grzywny, wymierzyć należy za występki skarbowe karę łączną tylko co do kar zasadniczych pozbawienia wolności.

§ 4. Karę łączną pozbawienia wolności wymierza się według zasad, określonych w art. 31 kodeksu karnego, także wtedy, gdy za jedno przestępstwo nastąpiło skazanie na kilka kar zasadniczych pozbawienia wolności.

§ 5. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio także w przypadku, gdy sprawca skazany został kilkoma prawomocnymi orzeczeniami za przestępstwa, popełnione przed wydaniem przez pierwszą władzę orzekającą pierwszego z tych orzeczeń niezależnie od tego, czy kara była wykonana.

Art. 8. § 1. Jeżeli czyn zagrożony karą podpada pod kilka przepisów prawa niniejszego, należy zastosować przepis przewidujący najsurowszą karę, co nie stoi na przeszkodzie stosowaniu kar dodatkowych lub środków zabezpieczających, przewidzianych w innych przepisach.

§ 2. Jeżeli czyn zagrożony karą podpada pod przepisy niniejszego prawa oraz innej ustawy, zastosować należy każdy z tych przepisów. Przepis art. 7 § 2 — 5 prawa niniejszego oraz art. 31 — 33 kodeksu karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 9. Orzeczenie zapadłe w postępowaniu karnym nie zwalnia od obowiązku uiszczenia należności skarbowej lub samorządowej.

Art. 10. Karami zasadniczymi są:

- 1) więzienie;
- 2) areszt;
- 3) grzywny.

Art. 11. Grzywnę wymierzyć należy w wysokości co najmniej 50 złotych, choćby przewidziana wielokrotność nie osiągała tej kwoty.

Art. 12. § 1. Jeżeli wymiar grzywny jest zależny od wysokości podatku (opłaty), przyjmuje się za podstawę wymiaru podatek (opłatę), łącznie z dodatkami należnymi w czasie popełnienia występku.

§ 2. Jeżeli czasu popełnienia występku nie można dokładnie ustalić, przyjętą należy za podstawę wymiaru grzywny wysokość podatku (opłaty), należną w czasie ujawnienia występku.

Art. 13. § 1. Jeżeli podstawą wymiaru kary jest wartość przedmiotu występku, wartość tę oznacza się:

- 1) co do przedmiotów monopolowych — według cen monopolowych;
- 2) co do innych przedmiotów — bądź według ceny rzeczywistej, stwierdzonej wiarygodnymi dokumentami, bądź według ceny dokonanego oszacowania, bądź wreszcie według ceny sprzedażnej, jeżeli przed orzeczeniem kary przedmiot sprzedano.

§ 2. Co do ceny monopolowej i szacunkowej rozstrzyga chwila popełnienia występku, a gdy jej ustalić nie można — chwila ujawnienia występku.

Art. 14. § 1. Jeżeli podstawy wielokrotności nie można określić dokładnie, należy oznaczyć ją w przybliżeniu.

§ 2. Jeżeli w zakresie występków, określonych w art. 2 pkt 1 — 4 nie można określić nawet w przybliżeniu podstawy wielokrotności, wymierzyć należy grzywnę w wysokości:

- 1) od 100 do 500.000 złotych — za występki w zakresie prawa celnego;

- 2) od 100 do 200.000 złotych — za inne występki.

Art. 15. § 1. Grzywna ulega zamianie na areszt.

§ 2. Jeżeli grzywnę wymierzono obok kary więzienia, zamienia się grzywnę na więzienie.

§ 3. Przy zamianie grzywny:

- 1) przyjmuje się dzień aresztu za równoważnik grzywny od 50 do 1000 złotych; dzień więzienia — za równoważnik grzywny od 50 do 2000 złotych;
- 2) najniższy wymiar aresztu i więzienia zastępczego wynosi jeden dzień, najwyższy — trzy lata aresztu lub dwa lata więzienia.

Art. 16. § 1. Karę zastępczego aresztu lub więzienia wykonywa się, jeżeli ściążenie grzywny bądź wymagałoby zbyt długiego czasu lub nadmiernie złożonych czynności w porównaniu z kwotą orzeczonej grzywny, bądź też naraziłoby skazanego na ruinę majątkową, bądź wreszcie — okazało się niemożliwym zarówno u skazanego, jak i u odpowiedzialnego.

§ 2. Od kary zastępczej skazany może się uwolnić w każdym czasie przez złożenie kwoty pieniężnej przypadającej jeszcze do uiszczenia.

§ 3. W razie częściowego uiszczenia grzywny, kara zastępcza ulega stosunkowemu zmniejszeniu, lecz nie poniżej jednego dnia.

Art. 17. § 1. W razie skazania na grzywnę można zaliczyć na poczet tej kary całkowicie lub częściowo okres tymczasowego aresztowania.

§ 2. Przepis art. 15 § 3 pkt 1) co do aresztu stosuje się odpowiednio.

Art. 18. W razie śmierci skazanego grzywna nie obciąża spadku.

Art. 19. Przepadek przedmiotów występku, jako karę dodatkową, orzeka się w przypadkach, określonych w prawie niniejszym.

Art. 20. § 1. Na rzecz Skarbu Państwa wpływają:

- 1) grzywny orzeczone przez władze skarbowe i sądowe;
- 2) kwoty uzyskane ze sprzedaży przedmiotów uznanych za przepadek.

§ 2. Na rzecz samorządu terytorialnego wpływają grzywny orzeczone przez władze samorządowe.

Art. 21. § 1. Przedmiotem występku są wszelkie rzeczy ruchome, pochodzące bezpośrednio lub pośrednio z występku, jak również narzędzia i materiały, które służyły lub były przeznaczone do jego popełnienia.

§ 2. Przedmiotem występku ponadto są:

- 1) opakowanie oraz wszystko to, co z przedmiotem występku zmieszano lub połączono w sposób utrudniający odłączenie bez uszczerbku dla samego przedmiotu;
- 2) narzędzia i materiały, których wyrób, sprzedaż, rozpowszechnianie lub posiadanie jest wzbronione, bez względu na to, czy służyły lub były przeznaczone do popełniania występku;
- 3) środki lokomocji przysposobione specjalnie do transportowania przedmiotów występku.

§ 3. Przedmioty występku podlegają przepadkowi, choćby nie były własnością sprawcy, chyba że ze względu na słuszne roszczenia interwenienta nie można było orzec przepadek.

Art. 22. § 1. Osoba trzecia może dochodzić swych roszczeń do przedmiotów podlegających zajęciu lub przepadkowi w drodze postępowania, określonego prawem niniejszym (interwencja).

§ 2. W razie niezgłoszenia interwencji we właściwym czasie bez własnej winy i prawomocnego orzeczenia przepadku odpowiedzialność Skarbu Państwa lub związku samorządu terytorialnego ocenia się według przepisów o niesłusznym wzbogaceniu.

§ 3. Roszczenie z tytułu niesłusznego wzbogacenia się gaśnie, jeżeli powództwa nie wytoczono w ciągu trzech miesięcy licząc od dnia, w którym powód dowiedział się o prawomocnym orzeczeniu o przepadku, nie później jednak, jak przed upływem lat dwóch od prawomocności tego orzeczenia.

Art. 23. § 1. Jeżeli nie można orzec przepadku przedmiotów występku, właściwa władza karząca orzeka o ściążeniu od skazanego ich równowartości.

§ 2. Jeżeli równowartości nie można określić dokładnie, oznacza się ją według zasad, określonych w art. 13.

§ 3. Jeżeli w popełnieniu występku brało udział kilka osób, orzeka się przepadek równowartości w równej części od każdej z nich.

Art. 24. W razie orzeczenia kary przepadku przedmiotu lub jego równowartości gaśnie obowiązek uiszczenia należności skarbowych.

Art. 25. Jeżeli sprawcy nie skazano, można osobnym orzeczeniem orzec przepadek przedmiotów występku tytułem środka zabezpieczającego.

Art. 26. § 1. W przypadkach, wskazanych w art. 18 § 1, 20 § 2, 21 § 2, 22 § 4, 24 § 2, 29 § 2 i 30 § 2 kodeksu karnego tudzież w przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, można zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary:

- 1) przez wymierzenie grzywny i aresztu zamiast kary grzywny i więzienia albo
- 2) przez wymierzenie grzywny zamiast kary grzywny i aresztu, albo
- 3) przez wymierzenie grzywny poniżej najniższego jej wymiaru przewidzianego w przepisach części szczegółowej.

§ 2. W przypadkach określonych w § 1 można nadto złagodzić karę:

- 1) przez wymierzenie aresztu zastępczego w wymiarze niższym od przypadającego na zasadzie równoważnika ustawowego;
- 2) przez zastosowanie kary dodatkowej przepadku przedmiotów występku lub ich równowartości tylko do części tych przedmiotów albo też przez całkowite zaniechanie zastosowania tej kary.

§ 3. Nadzwyczajnego złagodzenia kary dodatkowej nie stosuje się w przypadkach, gdy chodzi o przedmiot, którego posiadanie jest zabronione, albo o przedmiot mogący ułatwić ponowne popełnienie występku skarbowego.

Art. 27. § 1. Niezależnie od kary przewidzianej w przepisach części szczegółowej, podlega nadto karze aresztu do lat 2 lub więzienia do lat 2:

- 1) kto w ciągu 5 lat po wykonaniu względem niego kary pozbawienia wolności przynajmniej w trzeciej części lub grzywny w całości za występki skarbowy popełniony umyślnie, popełni

umyślnie występki tego samego rodzaju;

- 2) kto popełnia występki z zakresu prawa celnego współdziałając równocześnie z dwiema lub więcej osobami;
- 3) kto zaopatrzył się w broń lub inne narzędzia służące do napaści lub obrony w związku z popełnionym występkiem skarbowym;
- 4) kto zapewnia sprawcy korzyść lub pokrycie strat i kosztów nawet w przypadku nieudania się zamierzonego występku oraz kto pod takim zapewnieniem popełnia lub usiłuje popełnić występki skarbowe;
- 5) kto przez nadużycie stosunku zależności lub wyzyskanie krytycznego położenia nakłania inną osobę do popełnienia występku skarbowego;
- 6) przestępcę zawodowy, choćby nie zachodził przypadek powrotu do przestępstwa.

§ 2. Za wykonanie kary (§ 1 pkt 1) nie uważa się uiszczenia grzywny w drodze dobrowolnego poddania się karze oraz grzywny orzeczonej doraźnym nakazem karnym.

Art. 28. § 1. Nie można wszcząć postępowania karnego, jeżeli od dnia popełnienia występku upłynęło lat 6.

§ 2. Jeżeli występki polegają na naruszeniu przepisów w zakresie podatku lub daniny (art. 2 pkt 5 — 7), bieg przedawnienia rozpoczyna się z końcem roku, w którym powstał obowiązek podatkowy.

§ 3. Przedawnienie przerywa każda czynność władzy, powołanej do udziału w postępowaniu karnym, podjęta przeciw sprawcy celem ustalenia występku.

Art. 29. § 1. Nie można wydać orzeczenia skazującego, jeżeli od dnia popełnienia występku upłynęło lat 10.

§ 2. Przepis art. 28 § 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 30. Przedawnienie nie biegnie, jeżeli przepis ustawy nie pozwala na wszczęcie lub dalsze prowadzenie postępowania karnego.

Art. 31. § 1. Nie można wykonać kary, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia skazującego upłynęło lat 10.

§ 2. Odpowiedzialność osoby trzeciej nie wygasa jednak w przypadkach, w których kary względem skazanego nie wykonano z powodu jego nieobecności w kraju.

§ 3. Przedawnienie nie biegnie w okresie wykonywania, odroczenia i przerwy kary albo stosowania środka zabezpieczającego.

Art. 32. § 1. Zatarcie skazania następuje z mocy prawa, jeżeli od wykonania, darowania lub przedawnienia kary albo od zwolnienia z zakładu zabezpieczającego upłynęło:

- 1) 5 lat — w przypadku skazania na grzywnę;
- 2) 10 lat — w przypadku skazania na karę pozbawienia wolności,

niezależnie od tego, czy orzeczono kary dodatkowe.

§ 2. Jeżeli skazany przed upływem tego okresu popełnił nowe przestępstwo, zatarcie skazania następuje tylko jednocześnie co do wszystkich przestępstw.

§ 3. Jeżeli nastąpiło zatarcie skazania, skazanie uważa się za niebyłe. Zatarcie skazania pociąga za sobą zwłaszcza usunięcie wpisu o skazaniu z wszelkich rejestrów karnych.

Art. 33. § 1. Za grzywny i koszty postępowania, nałożone na zastępcę z powodu występku skarbowego, popełnionego w zakresie załatwiania spraw cudzych, można uczynić posiłkowo odpowiedzialną zastępowaną osobę fizyczną lub prawną.

§ 2. Zastępcą jest każdy, kto załatwia sprawy cudze jako pełnomocnik, zarządca, pracownik lub w jakimkolwiek innym charakterze; nie jest jednak zastępcą ustawowy przedstawiciel.

§ 3. Odpowiedzialność posiłkowa zachodzi wtedy tylko, gdy osoba zastępowana odniosła z występku jakąkolwiek korzyść, albo w przypadku usiłowania, gdy korzyść taką mogłaby odnieść, gdyby występki został dokonany.

§ 4. W przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie władza orzekająca może odstąpić od orzeczenia odpowiedzialności posiłkowej osoby zastępowanej lub zmniejszyć zakres jej odpowiedzialności.

Art. 34. § 1. Jeżeli na kilka osób nałożono odpowiedzialność posiłkową, należy bądź określić zakres odpowiedzialności każdej z nich stosownie do osiągniętych przez nią korzyści, bądź też orzec solidarną ich odpowiedzialność,

jeżeli stopień udziału każdej z nich w korzyści ogólnej nie da się ustalić.

§ 2. Co do osoby, skazanej za dany występki, nie orzeka się nigdy odpowiedzialności posiłkowej.

§ 3. Co do osoby uniewinnionej można orzec odpowiedzialność posiłkową.

Art. 35. § 1. Odpowiedzialność posiłkowa nie ustaje w razie śmierci sprawcy po uprawomocnieniu się orzeczenia.

§ 2. Odpowiedzialność posiłkowa nie obciąża spadku.

Art. 36. § 1. Grzywnę ściąga się od odpowiedzialnego, gdy jej od skazanego ściągnąć nie można.

§ 2. Jeżeli od skazanego ściągnięto część grzywny, odpowiedzialność posiłkowa rozciąga się tylko na nieuiszczoną część tej kary.

§ 3. Jeżeli od osoby odpowiedzialnej ściągnięto część grzywny, skazanemu wymierza się karę zastępczą tylko zamiast nieuiszczonej części grzywny.

Art. 37. Jeżeli nieletni nie ulegający karze (art. 69 § 1 kodeksu karnego), popełnił czyn zabroniony niniejszym prawem pod groźbą kary, wówczas za kwotę odpowiadającą grzywnie, którą należałoby wymierzyć za dany czyn sprawcy dorosłemu, można uczynić odpowiedzialną zastępczo osobę, pod której opieką lub nadzorem faktycznym nieletni pozostaje; kara ta nie podlega jednak zamianie na karę pozbawienia wolności.

Art. 38. § 1. Odpowiedzialność zastępcza nie ustaje w razie śmierci nieletniego.

§ 2. Odpowiedzialność zastępcza nie obciąża spadku.

Rozdział 2.

Wykroczenia skarbowe.

Art. 39. Wykroczeniem skarbowym jest czyn zagrożony karą pieniężną porządkową i polegający na naruszeniu przepisów w zakresie określonym w art. 2.

Art. 40. Przepisy art. 1 — 3, 14 — 17, 19, 26, 27, 40 § 2, 54, 55 kodeksu karnego oraz art. 5, 7, 8, 16 § 2 i 3, 17 § 1, 18, 20, 28 § 2 i 3, 30, 32 § 2 i 3 niniejszego prawa stosuje się odpowiednio do wykroczeń skarbowych. Przez

wyrażenie „sąd” należy rozumieć właściwą władzę karzącą.

Art. 41. Nie podlega karze, kto popełnia wykroczenie skarbowe za granicą.

Art. 42. § 1. Podżegacz i pomocnik ponoszą odpowiedzialność w granicach swego zamiaru, jeżeli wykroczenie zostało dokonane.

§ 2. Nie ma odpowiedzialności za usiłowanie.

Art. 43. § 1. Karę porządkową wymierzyć można od 20 do 30.000 złotych.

§ 2. Kara porządkowa ulega zamianie na areszt; przy zamianie przyjmuje się, dzień aresztu za równoważnik kary pieniężnej od 20 do 1000 złotych.

§ 3. Areszt zastępczy nie może trwać krócej niż jeden dzień i dłużej niż 3 miesiące.

§ 4. Karę aresztu zastępczego wykonywa się w razie nieściągalności kary pieniężnej lub w razie, gdyby jej ściągnięcie narażało skazanego na ruinę majątkową.

Art. 44. § 1. Nie ulega odpowiedzialności za wykroczenie osoba, która nie ukończyła lat 17.

§ 2. Władza karząca stosuje do takiej osoby jako środek wychowawczy upomnienie oraz oddanie pod dozór odpowiedzialny rodzicom lub innym osobom, mającym pieczę nad nieletnim.

Art. 45. § 1. Nie można wszcząć postępowania karnego, jeżeli od dnia popełnienia wykroczenia upłynął rok.

§ 2. Nie można wydać orzeczenia skazującego, jeżeli od dnia popełnienia wykroczenia upłynęło lat 3.

§ 3. Nie można wykonać kary, jeżeli od dnia uprawomocnienia się orzeczenia upłynęło lat 5.

Art. 46. Zatarcie skazania następuje z mocy prawa, jeżeli od dnia odbycia, darowania lub przedawnienia kary upłynęło lat 3.

DZIAŁ II.

PRZEPISY SZCZEGÓLWE.

Rozdział 3.

Naruszenie przepisów w zakresie cel.

Art. 47. § 1. Kto uchylając się od powinności celnej wprowadza z zagranicy na polski

obszar celny lub wyprowadza z tego obszaru za granicę towar bez uiszczenia cła,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 4-krotnej kwoty należnego cła.

§ 2. Jeżeli sprawca wprowadza lub wyprowadza towar, co do którego obowiązują ograniczenia przywózowe lub wywózowe,

podlega karze grzywny w wysokości od 4 do 8-krotnej kwoty należnego cła.

§ 3. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

§ 4. Wolny obszar celny traktuje się jak zagranicę.

Art. 48. § 1. Kto uchylając się od powinności celnej wykracza:

1) przeciwko ograniczeniom przewozowym;

2) przeciwko ograniczeniom przywózowym lub wywózowym, co do towarów, na które nie ustanowiono cła,

podlega karze grzywny w wysokości od 1 do 2-krotnej wartości towaru.

§ 2. Przepisy art. 47 § 3 i 4 stosuje się tu odpowiednio.

Art. 49. § 1. Kto naraża Skarb Państwa na uszczuplenie cła:

1) przez wprowadzenie władzy w błąd;

2) przez podanie w zgłoszeniu celnym danych niezgodnych z rzeczywistością;

3) przez wyprowadzenie towaru z urzędu celnego do wolnego obrotu, choćby po dokonanej odprawie, lecz przed uiszczeniem cła,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 4-krotnej kwoty cła narażonego na uszczuplenie, a gdy występki mógł też spowodować naruszenie ograniczeń przywózowych i wywózowych — od 4 do 6-krotnej kwoty tego cła.

Przedmiot występku podlega przypadkowi.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny w wysokości do 1/4 kar określonych w § 1, przypadkowi

zaś podlega tylko towar, którego posiadanie jest zabronione.

Art. 50. § 1. Kto powoduje lub spowodować może naruszenie ograniczeń przewozowych albo ograniczeń przywozowych lub wywozowych co do towarów, na które nie ustanowiono cła lub od których cło uiszczono:

- 1) przez wprowadzenie władzy w błąd;
- 2) przez podanie w zgłoszeniu celnym danych niezgodnych z rzeczywistością;
- 3) przez wyprowadzenie towaru z urzędu celnego do wolnego obrotu, choćby po dokonanej odprawie, lecz przed złożeniem wymaganego zezwolenia,

podlega karze grzywny w wysokości od 1 do 2-krotnej wartości towaru. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny w wysokości od $\frac{1}{4}$ kary określonej w § 1, przypadkowi zaś podlega tylko towar, którego posiadanie jest zabronione.

Art. 51. Przepisy art. 48 i 50 stosuje się odpowiednio, jeżeli sprawca naruszył ograniczenia przywozowe lub wywozowe co do towarów, od których pobieranie ceł zostało zawieszane.

Art. 52. § 1. Kto w użyciu towaru zmienia cel, przeznaczenie lub inne warunki, pod jakim towar zwolniono od cła albo odprawiono według niższej stawki celnej lub niższego cła,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 4-krotnej kwoty nie pobranego cła. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny w wysokości od $\frac{1}{4}$ kary określonej w § 1.

Art. 53. § 1. Kto umyślnie nabywa, przechowuje lub transportuje towar pochodzący z występku określonego w art. 47 — 52 albo pomaga do jego zbycia lub ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 4-krotnej kwoty należnego cła albo od $\frac{1}{4}$ do 2-krotnej wartości towaru, jeżeli na towar nie ustanowiono cła lub pobieranie cła od towaru zostało zawieszane.

§ 2. Kto nabywa, przechowuje lub transportuje towar, o którym na podstawie towarzyszących okoliczności powinien przypuszczać, że pochodzi z występku określonego w art. 47 lub 48,

podlega karze grzywny w wysokości do $\frac{1}{4}$ kar określonych w § 1.

§ 3. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 54. § 1. Kto przez podanie w zgłoszeniu celnym danych niezgodnych z rzeczywistością naraża Skarb Państwa na zwrot cła nienależny lub w wysokości wyższej niż należna,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 10-krotnej kwoty bezprawnie otrzymanej lub żądanej.

§ 2. Kto przy odprawie celnej towaru krajowego, przywiezionego z powrotem z zagranicy, zataja stosowaną przez Państwo pomoc finansową, którą otrzymał przy wywozie za granicę tego towaru,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 10-krotnej kwoty zatajonej.

Art. 55. Jeżeli towar jest przedmiotem monopolu państwowego albo podlega opłacie monopolowej, akcyzie lub opodatkowaniu, to podstawą wymiaru kary jest cło łącznie z opłatą monopolową, akcyzą lub podatkiem.

Art. 56. Kto narusza przepisy prawa celnego o ewidencji towarów sprowadzonych z zagranicy na polski obszar celny,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych.

Art. 57. Kto narusza przepisy w zakresie ceł,

podlega, o ile czyn nie stanowi występku określonego w art. 47—54 i 56, karze pieniężnej porządkowej.

Rozdział 4.

Naruszenie przepisów o monopolu tytoniowym.

Art. 58. § 1. Kto uprawia tytoń bez zezwolenia albo pielęgnuje dziko wyrosłe rośliny tytoniowe,

podlega karze grzywny w wysokości od 50 do 300 złotych za każdy rozpoczęty metr kwadratowy przestrzeni bezprawnie

uprawianych. Plantacja bezprawna podlega zniszczeniu, zebrany tytoń — przypadkowi.

§ 2. Podstawą obliczenia jest:

- 1) w przypadku uprawy tytoniu pomiędzy innymi roślinami — przybliżona przestrzeń gruntu, jakiej trzeba by użyć do uprawy danej ilości tytoniu, przyjmując 4 rośliny tytoniowe na metr kwadratowy przestrzeni;
- 2) w przypadku dokonania zbioru tytoniu i niemożności stwierdzenia przestrzeni plantacji — waga zebranego tytoniu, przy czym za każdy rozpoczęty kilogram orzec należy karę grzywny w wysokości od 1.000 do 3.000 złotych.

§ 3. Jeżeli plantator uzyskał zezwolenie po bezprawnym rozpoczęciu uprawy tytoniu — wymierza się jedynie karę pieniężną porządkową.

§ 4. Za sprawcę uprawy tytoniu uważa się właściciela, dzierżawcę lub użytkownika gruntu, na którym rosną rośliny tytoniowe, chyba że komu innemu winę przypisać należało.

§ 5. Nie podlega karze, kto zniszczy plantację, zanim władza dowiedziała się o niej.

Art. 59. § 1. Kto, będąc plantatorem upoważnionym, surowiec przez siebie wytworzony zataja lub zbywa osobie trzeciej,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny w wysokości od 1.000 do 3.000 złotych za każdy rozpoczęty kilogram. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

§ 2. Za zatajenie uważa się również przechowywanie bez zezwolenia surowca poza obrębem zabudowań gospodarczych plantatora.

§ 3. Kary aresztu nie orzeka się wobec pomocnika i podżegacza tudzież gdy ilość zatajonego przez plantatora surowca tytoniowego nie przekracza jednego kilograma.

Art. 60. § 1. Kto:

- 1) wbrew przepisom o monopolu tytoniowym wytwarza lub przerabia wyroby tytoniowe;
- 2) zbywa wyroby tytoniowe wytworzone lub przerobione do własnego użytku;
- 3) nabywa, przechowuje lub transportuje wyroby tytoniowe, pochodzące z pry-

watnego wyrobu lub przerobu, albo pomaga do ich zbycia lub ukrycia,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny w wysokości od 2.000 do 5.000 złotych za każdy rozpoczęty kilogram surowca i wyrobu. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

§ 2. Kary aresztu nie orzeka się, jeżeli wyroby wytwarzano z tytoniu monopolowego.

Art. 61. Kto nie zgłasza zapasów, za które należy się dopłata z powodu podwyższenia cen wyrobów tytoniowych,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 4-krotnej dopłaty, należnej od niezgłoszonych wyrobów.

Wyroby nie zgłoszone podlegają przypadkowi.

Art. 62. Kto wbrew przepisom o monopolu tytoniowym:

- 1) wydaje lub wyprowadza z pomieszczeń monopolowych surowiec lub wyroby tytoniowe;
- 2) usuwa surowiec lub wyroby tytoniowe z transportu, przeznaczonego do pomieszczeń monopolowych lub za granicę,

podlega karze grzywny w wysokości od 2.000 do 5.000 złotych za każdy rozpoczęty kilogram surowca lub wyrobu w ten sposób wydany, wyprowadzony lub usuniętego.

Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 63. § 1. Kto przez naruszenie przepisów o monopolu tytoniowym uszczupła dochód, zastrzeżony Skarbowi Państwa,

podlega, jeżeli czyn nie stanowi występku określonego w art. 58 — 62, karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej należności uszczuplonej. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze grzywny w wysokości do $\frac{1}{4}$ kary określonej w § 1. Przedmiot występku podlega przypadkowi, jeżeli posiadanie jego jest zabronione.

Art. 64. § 1. Kto umyślnie i bezprawnie nabywa, przechowuje lub transportuje suro-

wiec tytoniowy albo pomaga do jego zbycia lub ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości od 1.000 do 3.000 złotych za każdy rozpoczęty kilogram.

§ 2. Kto nabywa, przechowuje lub transportuje tytoń pochodzenia zagranicznego albo pomaga do jego zbycia lub ukrycia,

podlega, jeżeli nie wykaże, że zachował przy tym przepisy o monopolu tytoniowym, karom określonym w art. 53 § 1 i 3.

§ 3. Wyroby polskiego monopolu tytoniowego wywiezione za granicę i wprowadzone z powrotem do kraju uważa się za tytoń pochodzenia zagranicznego.

§ 4. Kto umyślnie nabywa, przechowuje lub transportuje przedmioty pochodzące z występku określonego w art. 61 — 63, albo pomaga do ich zbycia lub ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości od $\frac{1}{4}$ do 2-krotnej wartości przedmiotu albo karze grzywny w wysokości od 1.000 do 3.000 złotych za każdy rozpoczęty kilogram, jeżeli przedmiotem występuku jest surowiec.

§ 5. Przedmiot występuku podlega przypadkowi.

Art. 65. Kto bez zezwolenia zbywa lub nabywa maszyny i narzędzia, służące do zawodowego wytwarzania wyrobów tytoniowych,

podlega karze grzywny w wysokości od 1.000 do 50.000 złotych.

Przedmiot występuku podlega przypadkowi.

Art. 66. Kto bez upoważnienia sprzedaje wyroby tytoniowe,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych. Przedmiot występuku podlega przypadkowi.

Art. 67. Kto, będąc upoważnionym sprzedawcą, zbywa wyroby monopolu tytoniowego po cenie innej niż taryfowa,

podlega karze grzywny w wysokości od 10 do 100-krotnej różnicy ceny.

Art. 68. Kto posiada w obrocie handlowym wyroby tytoniowe w stanie innym, niż wypuszczone do obrotu,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 5.000 zł od każdego rozpoczętego kilograma takich wyrobów,

Przedmiot występuku podlega przypadkowi.

Art. 69. Kto narusza przepisy o monopolu tytoniowym,

podlega, o ile czyn nie stanowi występuku określonego w art. 58 — 68, karze pieniężnej porządkowej.

Rozdział 5.

Naruszenie przepisów o monopolu spirytusowym.

Art. 70. § 1. Kto:

1) wyrabia spirytus bez zezwolenia;

2) odkaża spirytus skażony albo wydzieła spirytus z produktu zawierającego spirytus skażony, albo w jakikolwiek inny sposób ukrywa lub osłabia działanie środka skażającego,

podlega karze aresztu do lat 3 i grzywny w wysokości od 20.000 do 500.000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w celach zarobkowych,

podlega karze więzienia do lat 5 i grzywny w wysokości od 50.000 do 1.000.000 złotych.

§ 3. Przedmiot występuku podlega przypadkowi.

Art. 71. § 1. Kto umyślnie nabywa, przechowuje lub transportuje spirytus pochodzący z niedozwolonego wyrobu, przetworzenia lub skażenia albo pomaga do jego zbycia lub ukrycia,

podlega karze aresztu do roku i grzywny w wysokości od 20.000 do 500.000 złotych.

§ 2. Jeżeli sprawca działa w celach zarobkowych,

podlega karze więzienia do lat 3 i grzywny w wysokości od 50.000 do 1.000.000 złotych.

§ 3. Przedmiot występuku podlega przypadkowi.

Art. 72. § 1. Kto zataja ilość wyrobionego, odwodnionego lub oczyszczonego spirytusu,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny w wysokości od 20.000 do 1.000.000 złotych. Spirytus zatajony podlega przypadkowi.

§ 2. Zatajenie zachodzi w szczególności:

- 1) gdy w czasie wyrobu, oczyszczania lub odwadniania uchylono spirytus spod kontroli przez odprowadzenie płynu lub pary alkoholowej albo przez jakiegokolwiek inne działanie;
- 2) gdy spowodowano wadliwe działanie przyrządu kontrolno - mierniczego lub korzystano z wadliwego działania tego przyrządu;
- 3) gdy spirytus zamagazynowano w pomieszczeniu na ten cel nie przeznaczonym;
- 4) gdy nie zapisano do ksiąg kontrolnych całej ilości alkoholu wyrobionego, oczyszczonego lub odwodnionego.

§ 3. Kary aresztu nie orzeka się, jeżeli zatajenia dokonano w sposób określony w § 2 pkt 3) i 4).

Art. 73. Kto zmienia w użyciu przeznaczenie spirytusu w sposób uzasadniający pobranie wyższej ceny od zapłaconej,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej różnicy ceny. Spirytus podlega przepadkowi.

Art. 74. Kto nie zgłasza zapasów, od których należy się dopłata z powodu podwyższenia cen spirytusu lub wyrobów spirytusowych,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 4-krotnej dopłaty, należnej od nie zgłoszonych zapasów.

Zapasy nie zgłoszone podlegają przepadkowi.

Art. 75. Kto w celach zarobkowych przerabia, oczyszcza lub odwadnia spirytus bez zezwolenia,

podlega karze grzywny w wysokości od 20.000 do 500.000 złotych. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

Art. 76. § 1. Kto uruchamia przedsiębiorstwo wyrobu, oczyszczania, odwadniania lub przerobu spirytusu przed zatwierdzeniem urzędzeń przez władzę skarbową,

podlega karze grzywny w wysokości od 5.000 do 100.000 złotych. Wyroby i produkty przygotowane podlegają przepadkowi.

§ 2. Tym samym karom podlega, kto wbrew zarządzeniu władzy skarbowej o wstrzymaniu ruchu przedsiębiorstwa wyra-

bia, oczyszcza, odwadnia lub przerabia spirytus.

Art. 77. § 1. Kto przez naruszenie przepisów o monopolu spirytusowym uszczupla dochód zastrzeżony Skarbowi Państwa,

podlega, jeżeli czyn nie stanowi występkę określonego w art. 70 — 76, karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej należności uszczuplonej. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

§ 2. Jeżeli czyn, określony w § 1, popełniony został przez usunięcie spirytusu z zakładu, magazynu lub transportu, sprawca podlega nadto karze aresztu do 6 miesięcy.

§ 3. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny w wysokości do $\frac{1}{4}$ kary określonej w § 1. Przedmiot występku podlega przepadkowi, jeżeli posiadanie jego jest zabronione.

Art. 78. § 1. Kto umyślnie nabywa, przechowuje lub transportuje przedmioty pochodzące z występku określonego w art. 72, 75 — 77 albo pomaga do ich zbycia lub ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej najwyższej ceny monopolowej spirytusu.

§ 2. Kto umyślnie nabywa, przechowuje lub transportuje przedmioty pochodzące z występku określonego w art. 73 i 74 albo pomaga do ich zbycia lub ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 10-krotnej różnicy cen spirytusu.

§ 3. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

Art. 79. Kto przez zgłoszenie nieprawdźwanych danych o wywozie za granicę spirytusu albo artykułów zawierających spirytus lub wyprodukowanych przy użyciu spirytusu — naraża Skarb Państwa na nienależny zwrot opłaty monopolowej,

podlega karze grzywny w wysokości od 10 do 20-krotnej kwoty, która niesłusznie podlegałaby zwrotowi.

Art. 80. Kto bez zgody władzy skarbowej odstępuje innej osobie spirytus, który nabył po niższej cenie na podstawie zezwolenia dla siebie otrzymanego,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 10-krotnej najwyższej ceny monopo-

lowej spirytusu od każdego rozpoczętego litra. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 81. Kto bezprawnie wyrabia, posiada, zbywa lub nabywa urządzenia do wyrobu, oczyszczania lub odwadniania spirytusu,

podlega karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny w wysokości od 2.000 do 50.000 złotych. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 82. Kto sprowadza na obszar niewłaściwy albo wprowadza do obrotu na obszarze niewłaściwym lub posiada na tym obszarze wyroby monopolu spirytusowego, przeznaczone do sprzedaży na określonym tylko obszarze Państwa,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 83. Kto bez zezwolenia sprzedaje spirytus lub wódkę,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 84. Kto, będąc upoważnionym sprzedawcą, zbywa wyroby monopolu spirytusowego po cenie innej od ustalonej przepisami,

podlega karze grzywny w wysokości od 10 do 100-krotnej różnicy ceny.

Art. 85. Kto w zakładzie handlowym:

- 1) przechowuje spirytus lub wódkę, nie mając zezwolenia na sprzedaż tych produktów;
- 2) przechowuje albo sprzedaje te produkty w stanie innym niż wypuszczone do obrotu,

podlega karze grzywny w wysokości od 200 do 50.000 złotych. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 86. § 1. Kto uchyla się od obowiązku mieszania spirytusu z płynnymi materiałami napędowymi,

podlega karze grzywny w wysokości od 3 do 10-krotnej ceny spirytusu, którego według przepisów użyć należało do mieszanki napędowej.

§ 2. Kto przy sporządzaniu materiałów napędowych używa składników niezgodnie z przepisami,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych. Mieszanka podlega przypadkowi, jeżeli nie można jej doprowadzić do stanu przez przepisy wymaganego.

Art. 87. Kto narusza przepisy o monopolu spirytusowym,

podlega, o ile czyn nie stanowi występku określonego w art. 70—86, karze pieniężnej porządkowej.

Rozdział 6.

Naruszenie przepisów o monopolu solnym.

Art. 88. Kto wbrew przepisom o monopolu solnym wprowadza sól do obrotu,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 20-krotnej uszczuplonej opłaty monopolowej. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 89. Kto usuwa z soli środek skażający albo w jakikolwiek inny sposób ukrywa lub osłabia działanie środka skażającego,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny w wysokości od 5 do 20-krotnej uszczuplonej opłaty monopolowej albo jednej z tych kar. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 90. Kto zmienia w użyciu przeznaczenie soli w sposób uzasadniający pobranie wyższej ceny monopolowej od zapłaconej,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 20-krotnej różnicy ceny. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 91. Kto wbrew przepisom o monopolu solnym przetwarza w jakikolwiek sposób sól w celu dalszej odsprzedaży,

podlega karze grzywny w wysokości od 3 do 20-krotnej uszczuplonej opłaty monopolowej. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 92. Kto usuwa podczas transportu sól, od której nie uiszczono opłaty monopolowej,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 20-krotnej opłaty monopolowej. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 93. Kto nie zgłasza zapasów, od których należy się dopłata z powodu podwyższenia cen soli,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 8-krotnej dopłaty, należnej od nie zgłoszonych zapasów. Zapasy nie zgłoszone podlegają przepadkowi.

Art. 94. § 1. Kto przez naruszenie przepisów o monopolu solnym uszczupla dochód zastrzeżony Skarbowi Państwa,

podlega, jeżeli czyn nie stanowi występku określonego w art. 88 — 93, karze grzywny w wysokości od 5 do 20-krotnej należności uszczuplonej. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze grzywny w wysokości do $\frac{1}{4}$ kary określonej w § 1. Przedmiot występku podlega przepadkowi, jeżeli posiadanie jego jest zabronione.

Art. 95. Kto umyślnie nabywa, przechowuje lub transportuje przedmioty pochodzące z występku określonego w art. 88 — 94 albo pomaga do ich zbycia lub ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 8-krotnej opłaty monopolowej. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

Art. 96. Kto bez zgody władzy skarbowej odstępuje innej osobie sól, którą nabył po niższej cenie na podstawie zezwolenia dla siebie otrzymanego,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 5-krotnej najwyższej ceny monopolowej soli od każdego rozpoczętego kilograma. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

Art. 97. Kto sprzedaje sól po cenie innej od ustalonej przepisami,

podlega karze grzywny w wysokości od 10 do 100-krotnej różnicy ceny.

Art. 98. Kto narusza przepisy o monopolu solnym,

podlega, o ile czyn nie stanowi występku określonego w art. 88 — 97, karze pieniężnej porządkowej.

Rozdział 7.

Naruszenie przepisów o monopolu zapalczanym i opodatkowaniu zapalniczek.

Art. 99. § 1. Kto bez zezwolenia wyrabia zapalki lub zapalniczki,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej opłaty monopolowej od wyrobionych przedmiotów.

§ 2. Jeżeli sprawca wyrabia inne przedmioty, objęte monopolem zapalczanym, podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 100.000 złotych.

§ 3. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

Art. 100. Kto bez zgłoszenia wyrabia zapalniczki ze złota i srebra,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnego podatku od wyrobionych zapalniczek. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

Art. 101. § 1. Kto wbrew przepisom o monopolu zapalczanym:

1) wydaje lub wyprowadza z pomieszczeń fabrycznych przedmioty, objęte przepisami o monopolu zapalczanym;

2) usuwa takie przedmioty z transportu, przeznaczonego za granicę,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej opłaty monopolowej albo od 5 do 10-krotnego podatku od przedmiotów w ten sposób wydanych, wyprowadzonych lub usuniętych.

§ 2. Jeżeli czyn, określony w § 1, dotyczy przedmiotów monopolu zapalczanego, na które nie jest ustanowiona opłata monopolowa, sprawca podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych.

§ 3. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

Art. 102. § 1. Kto umyślnie nabywa, przechowuje lub transportuje przedmioty pochodzące z występku określonego w art. 99—101, albo pomaga do ich zbycia lub ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 4-krotnej opłaty monopolowej albo od 2 do 4-krotnego podatku.

§ 2. Jeżeli przedmiot nie podlega opłacie ani podatkowi, wymierzyć należy karę grzywny w wysokości od 200 do 50.000 złotych.

§ 3. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

Art. 103. Kto posiada w obrocie handlowym zapalki w opakowaniach nie zaopatrzonych w przepisane oznaczenia,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej opłaty monopolowej od tych zapalek. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

Art. 104. Kto zbywa, nabywa lub posiada zapalniczki, nie zaopatrzone w znaczek podatkowy,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej opłaty monopolowej od tych zapalniczek. Przedmiot występku podlega przypadkowi

Art. 105. Kto posiada w obrocie handlowym kamyczki zapalowe w opakowaniach, nie zaopatrzonych w przepisane opaski,

podlega karze grzywny w wysokości od 200 do 50.000 złotych. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 106. Kto narusza przepisy o monopolu zapalczanym i opodatkowaniu zapalniczek,

podlega, o ile czyn nie stanowi występku określonego w art. 99 — 105, karze pieniężnej porządkowej.

Rozdział 8.

Naruszenie przepisów o monopolu loteryjnym.

Art. 107. § 1. Kto:

- 1) urządza lub prowadzi loterię bez zezwolenia;
- 2) uczestniczy na obszarze Państwa Polskiego w działalności loterii zagranicznej;
- 3) premiuje losami loteryjnymi inne transakcje;
- 4) sprzedaje losy loterii państwowej po cenie innej od oznaczonej na losie albo na raty lub dniówki;
- 5) sprzedaje szanse wygrania z poszczególnego losu loterii państwowej,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny w wysokości od 1.000 do 200.000 złotych.

§ 2. Jeżeli loteria, urządzona bez zezwolenia, przeznaczona była na cel społeczny, sprawca podlega karze grzywny w wysokości od 200 do 20.000 złotych.

§ 3. W przypadkach, określonych w § 1 pkt 1) — 3), podlegają przypadkowi losy, dokumenty i urządzenia loteryjne oraz wygrane, które na podstawie losów i dokumentów przypadają uczestnikom gry.

Art. 108. Kto bez zezwolenia trudni się zawodowo sprzedażą losów loterii państwowej,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych. Losy nie sprzedane podlegają przypadkowi.

Art. 109. Kto powiększa kapitał gry loteryjnej ponad kwotę, wskazaną w zezwoleniu,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 5-krotnej uszczuplonej opłaty monopolowej.

Art. 110. Kto narusza przepisy o monopolu loteryjnym,

podlega, o ile czyn nie stanowi występku określonego w art. 107 — 109, karze pieniężnej porządkowej.

Rozdział 9.

Naruszenie przepisów akcyzowych.

Art. 111. Kto bez zezwolenia lub zgłoszenia wyrabia lub przerabia produkt akcyzowy,

podlega karze grzywny w wysokości od 20.000 do 1.000.000 złotych. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 112. Kto odkaża produkt akcyzowy albo ukrywa lub osłabia działanie środka skażającego,

podlega karze aresztu do roku i grzywny w wysokości od 10.000 do 500.000 złotych. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 113. § 1. Kto:

- 1) uruchamia wytwórnię produktu akcyzowego przed zatwierdzeniem urzędów przez władzę akcyzową;
- 2) rozpoczyna w wytwórni prawnie uruchomionej wyrób produktu akcyzowego przed zatwierdzeniem zgłoszenia wyrobu przez władzę akcyzową,

podlega karze grzywny w wysokości od 5.000 do 100.000 zł. Produkt akcyzowy i materiały przygotowane do jego wyrobu podlegają przypadkowi.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto wyrabia produkt akcyzowy wbrew zarządzeniu władzy akcyzowej o wstrzymaniu ruchu wytwórni.

§ 3. Przepis § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do zakładów przerobu, zużycia, formowa-

nia lub rozlewu produktu akcyzowego, pozostającego pod węzłem akcyzy.

Art. 114. § 1. Kto zataja ilość lub jakość wyrobionego lub przerobionego produktu akcyzowego,

podlega karze grzywny w wysokości od 20.000 do 1.000.000 zł.

Przedmiot występku podlega przypadkowi.

§ 2. Zatajenie zachodzi w szczególności:

- 1) gdy wbrew przepisom akcyzowym nie poddano zważeniu albo zmierzaniu lub nie zapisano do właściwych ksiąg całej ilości półfabrykatu lub wyrobionego produktu akcyzowego;
- 2) gdy produkt, pozostający pod węzłem akcyzy, zamagazynowano w innym pomieszczeniu niż przeznaczone na ten cel.

Art. 115. Kto:

- 1) usuwa produkt akcyzowy, pozostający pod węzłem akcyzy, z miejsca wyrobu, przerobu, zużycia lub zamagazynowania albo podczas transportu;
- 2) zmienia w użyciu cel, który stanowił podstawę do całkowitego albo częściowego zwolnienia produktu akcyzowego od akcyzy lub pobrania od niego niższej stawki akcyzowej,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej akcyzy od produktu w ten sposób usuniętego lub użytego. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 116. Kto nie zgłasza zapasu produktu, na który ustanowiono akcyzę lub zapasu produktu akcyzowego, od którego należy się dopłata z powodu podwyższenia akcyzy,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej akcyzy lub dopłaty od nie zgłoszonego produktu. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 117. § 1. Kto przez naruszenie przepisów prawa akcyzowego uszczupla akcyzę od produktu akcyzowego,

podlega, jeżeli czyn nie stanowi występku określonego w art. 111—116, karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej akcyzy uszczuplonej. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny w wysokości do $\frac{1}{4}$ kary określonej w § 1.

Art. 118. § 1. Kto nabywa, przechowuje lub transportuje produkt akcyzowy, pochodzący z występku, określonych w art. 111—117 albo pomaga do jego zbycia lub ukrycia,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 10-krotnej akcyzy. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze grzywny w wysokości do $\frac{1}{4}$ kary określonej w § 1.

Art. 119. Kto wbrew przepisom prawa akcyzowego posiada w obrocie handlowym produkt akcyzowy bez właściwych oznaczeń akcyzowych albo bez etykiety lub w nieprzepisowym opakowaniu,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 120. Kto w obrocie handlowym wbrew przepisom prawa akcyzowego przerabia, miesza, rozlewa, przetwarza produkt akcyzowy albo przechowuje go w stanie innym, niż wypuszczony do obrotu,

podlega karze grzywny w wysokości od 5.000 do 100.000 złotych. Przedmiot występku podlega przypadkowi.

Art. 121. Kto używa w miejscu wyrobu, przerobu lub magazynowania produktu akcyzowego uszkodzonych opasek akcyzowych albo zdejmuje lub odkleja opaski akcyzowe,

podlega karze grzywny w wysokości od 5.000 do 100.000 złotych. Opaski i produkt akcyzowy zaopatrzone w używane opaski podlegają przypadkowi.

Art. 122. Kto wbrew przepisom prawa akcyzowego opaski odstępuje, wypożycza albo je przechowuje poza miejscem wyrobu, przerobu lub magazynowania produktu akcyzowego, pozostającego pod węzłem akcyzy,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych. Opaski podlegają przypadkowi.

Art. 123. Kto przez zgłoszenie nieprawdziwych danych o wywozie za granicę produktu akcyzowego lub przedmiotów zawierających ten produkt albo wyrobionych przy użyciu go naraża Skarb Państwa na nienależny zwrot akcyzy,

podlega karze grzywny w wysokości od 10 do 20-krotnej kwoty, która niesłusznie podlegałaby zwrotowi.

Art. 124. Kto wbrew przepisom prawa akcyzowego wyrabia, zbywa, nabywa lub wypożycza maszyny, przyrządy oraz naczynia, służące do wyrobu produktu akcyzowego,

podlega karze grzywny w wysokości od 1.000 do 50.000 złotych. Przedmiot występkowi podlega przypadkowi.

Art. 125. Kto sprzedaje produkt akcyzowy po cenie innej od ustalonej przepisami,

podlega karze grzywny w wysokości od 10 do 50-krotnej różnicy ceny.

Art. 126. Kto narusza przepisy akcyzowe, podlega, o ile czyn nie stanowi występkowi, określonego w art. 111 — 125, karze pieniężnej porządkowej.

Rozdział 10.

Naruszenie przepisów o obrocie papierami premiovymi.

Art. 127. Kto:

- 1) wypuszcza obligacje pożyczek premiovych;
- 2) uczestniczy w niedozwolonych transakcjach obcokrajowymi papierami premiovymi,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy i grzywny w wysokości od 5.000 do 100.000 złotych. Przedmiot występkowi podlega przypadkowi.

Art. 128. Kto bez zezwolenia sprzedaje papiery premiove,

podlega karze grzywny w wysokości od 1.000 do 100.000 złotych. Przedmiot występkowi podlega przypadkowi.

Art. 129. Kto:

- 1) sprzedaje szanse wygrania na poszczególne papiery premiove;
- 2) premiuje takimi papierami inne transakcje,

podlega karze grzywny w wysokości od 1.000 do 50.000 złotych. Przedmiot występkowi podlega przypadkowi.

Art. 130. Kto narusza przepisy o obrocie papierami premiovymi,

podlega, o ile czyn nie stanowi występkowi, określonego w art. 127 — 129, karze pieniężnej porządkowej.

Rozdział 11.

Naruszenie przepisów o podatkach bezpośrednich pobieranych na rzecz Skarbu Państwa

Art. 131. § 1. Kto, będąc podatnikiem, naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku w postępowaniu podatkowym lub wobec płatnika dokonującego obliczenia i poboru podatku:

1) przez zatajanie danych, mogących mieć wpływ na ustalenie zobowiązania podatkowego lub jego wysokości;

2) przez podanie takich danych niezgodnie z rzeczywistością,

podlega karze grzywny w wysokości od 1 do 10-krotnej kwoty podatku uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie.

§ 2. Jeżeli sprawca występkowi określonego w § 1 działa nieumyślnie,

podlega karze grzywny w wysokości do $\frac{1}{4}$ kary określonej w § 1.

§ 3. Jeżeli sprawca dopuści się czynu określonego w § 1 w związku z ukryciem albo nierzetelnym prowadzeniem ksiąg handlowych, ksiąg uproszczonych lub podatkowych,

podlega karze grzywny w wysokości od 2 do 20-krotnej kwoty podatku uszczuplonego lub narażonego na uszczuplenie.

§ 4. Występkowi tego dopuścić się może także płatnik lub ustawowy przedstawiciel albo zastępca podatnika lub płatnika (art. 33 § 2).

§ 5. Jeżeli sprawca zataił (§ 1 pkt 1) swe wzbogacenie wojenne (art. 2 pkt 5 lit. d), można nadto orzec przepadek całego wzbogacenia wojennego.

Art. 132. § 1. Kto naraża Skarb Państwa na uszczuplenie podatku przez ukrycie lub nierzetelne prowadzenie ksiąg handlowych, ksiąg uproszczonych lub podatkowych,

podlega karze grzywny w wysokości od 1.000 do 1.000.000 złotych.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto bezpośrednio nadzorując prowadzenie tych ksiąg

dopuszcza do ich ukrycia lub nierzetelnego prowadzenia.

Art. 133. W przypadkach określonych w art. 131 i 132 sprawa nie ulega odpowiedzialności z art. 281 kodeksu karnego, jeżeli działał wyłącznie w celu narażenia Skarbu Państwa na uszczuplenie podatku.

Art. 134. § 1. Kto, będąc płatnikiem, zaniecha obowiązku obliczenia i pobrania od podatnika należności z tytułu zobowiązania podatkowego lub pobierze ją w kwocie niższej od przepisanej,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy i karze grzywny w wysokości od 1 do 5-krotnej kwoty uszczuplonego podatku lub jednej z tych kar.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze grzywny w wysokości do $\frac{1}{4}$ kary określonej w § 1.

Art. 135. § 1. Kto, będąc płatnikiem, nie wpłaci na rachunek władzy podatkowej pobranych od podatnika sum z tytułu zobowiązania podatkowego,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy i karze grzywny w wysokości od 1 do 5-krotnego nie wpłaconego podatku.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie, podlega karze grzywny w wysokości do $\frac{1}{4}$ kary określonej w § 1.

Art. 136. Kto utrudnia uprawnionemu organowi władzy skarbowej przeprowadzenie oględzin lokalnych, kontroli lub lustracji,

podlega karze grzywny od 200 do 100.000 złotych.

Art. 137. Kto wbrew przepisom o podatku obrotowym nie nabył karty rejestracyjnej na prowadzenie przedsiębiorstwa (zakładu), posiadanie składu lub wykonywanie zajęcia albo nabył taką kartę za cenę niższą od przepisanej,

podlega karze grzywny w wysokości od 1 do 20-krotnej uszczuplonej kwoty.

Art. 138. § 1. Kto wbrew przepisom o postępowaniu podatkowym nie prowadzi ksiąg handlowych, ksiąg uproszczonych lub podatkowych albo prowadząc te księgi odmawia okazania ich uprawnionemu organowi,

podlega karze grzywny w wysokości od 1.000 do 100.000 złotych.

§ 2. Kto pomimo nieuznania ksiąg z powodu ich wadliwości za dowód w postępowaniu podatkowym prowadzi je nadal wadliwie,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych.

Art. 139. Kto wbrew przepisom o postępowaniu podatkowym odmawia wydania rachunku, niezbędnego podatnikowi do udokumentowania w prowadzonych przez niego księgach handlowych, w księgach uproszczonych lub podatkowych — zapisów dotyczących zakupów rzeczy ruchomej lub świadczenia usług,

podlega karze aresztu do 6-ciu miesięcy i karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych lub jednej z tych kar.

Art. 140. Kto, będąc podatnikiem, w księgach handlowych, księgach uproszczonych lub podatkowych zaniecha obowiązku właściwego udokumentowania zapisów, dotyczących zakupu rzeczy ruchomej lub świadczenia usług,

podlega karze grzywny w wysokości od 500 do 50.000 złotych.

Art. 141. Kto uszczupla podatek od nabycia praw majątkowych przez użycie skasowanego znaczka skarbowego,

podlega karze grzywny w wysokości od 1 do 20-krotnej kwoty uszczuplonej.

Art. 142. Kto narusza przepisy o podatkach bezpośrednich,

podlega, o ile czyn nie stanowi występku określonego w art. 131, 132, 134 — 141, karze pieniężnej porządkowej.

Art. 143. Przepisy rozdziału niniejszego dotyczące podatków stosuje się odpowiednio do zaliczek na podatek i przedpłat na poczet zaliczek.

Rozdział 12.

Naruszenie przepisów o opłacie skarbowej.

Art. 144. W zakresie naruszenia przepisów o opłacie skarbowej stosuje się odpowiednio przepisy art. 134 — 136, 138 § 1 i 142.

Art. 145. Kto uszczupla opłatę skarbową przez użycie skasowanego znaczka skarbowego,

podlega karze grzywny w wysokości od 1 do 20-krotnej kwoty opłaty uszczuplonej.

Art. 146. Kto sprzedaje skasowane znaczki skarbowe,

podlega karze grzywny w wysokości od 5 do 20-krotnej ceny, ustalonej przepisami. Przedmiot występku podlega przepadkowi.

Art. 147. Kto sprzedaje urzędowe blankiety wekslowe lub znaczki skarbowe po cenie innej od ustalonej przepisami,

podlega karze grzywny w wysokości od 1 do 10-krotnej różnicy ceny.

Rozdział 13.

Naruszenie przepisów o daninach komunalnych.

Art. 148. § 1. W zakresie naruszenia przepisów o daninach komunalnych, określonych w art. 2 pkt 7 lit. a) — g) stosuje się odpowiednio przepisy art. 131 § 1 — 4, 132 — 136, 138 § 1, 142 i 143.

§ 2. W zakresie naruszenia przepisów o daninie komunalnej, określonej w art. 2 pkt 7 lit. h), stosuje się odpowiednio przepisy art. 134 — 136, 142 i 145 — 147.

C Z Ę Ś C II.

POSTĘPOWANIE KARNE SKARBOWE.

DZIAŁ I.

PRZEPISY OGÓLNE.

Art. 149. § 1. Postępowanie w sprawach o przestępstwa podlegające prawu niniejszemu odbywa się według poniższych przepisów.

§ 2. Przepisy te stosuje się również do osób podlegających sądownictwu wojskowemu.

Art. 150. § 1. Orzecznictwo sprawują:

- 1) sądy powszechne — w sprawach o występki skarbowe, zagrożone zasadniczą karą pozbawienia wolności;
- 2) w sprawach o pozostałe przestępstwa:
  - a) władze skarbowe z wyjątkiem przestępstw określonych w art. 2 pkt 7,
  - b) władze samorządowe w sprawach o przestępstwa określone w art. 2 pkt 7.

§ 2. W razie zbiegu przestępstwa podlegającego właściwości sądu z przestępstwem, podlegającym właściwości władz skarbowych lub samorządowych, każda z tych władz orzeka w zakresie swej właściwości.

§ 3. Przepis § 2 stosuje się odpowiednio w razie zbiegu przestępstwa podlegającego właściwości władz skarbowych z przestępstwem podlegającym właściwości władz samorządowych.

Art. 151. Sprawy określone w art. 150 § 1 pkt 2 należą jednak do wyłącznej właściwości sądów:

- 1) jeżeli przez jeden i ten sam czyn naruszono, prócz przepisów uzasadniających właściwość władz skarbowych lub samorządowych, również takie przepisy, których naruszenie podlega ściganiu przez władzę administracji ogólnej lub przez sąd;
- 2) jeżeli oskarżony w sprawie nie ukończył lat 17;
- 3) jeżeli zachodzą wątpliwości co do poczytalności oskarżonego;
- 4) jeżeli sąd zastosował środek zapobiegawczy wobec oskarżonego;
- 5) jeżeli władza skarbową lub samorządową za zezwoleniem właściwego ministra przekazuje sprawę do postępowania sądowego.

Art. 152. § 1. Sąd właściwy na podstawie przepisów art. 150 i 151 dla sprawcy jest również właściwy dla podżegacza, pomocnika oraz innej osoby, której czyn przestępny pozostaje w ścisłym związku z czynem sprawcy, choćby wobec nich nie zachodziły okoliczności uzasadniające właściwość sądową.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli sprawy co do wszystkich oskarżonych nie mogą być objęte jednym postępowaniem sądowym.

Art. 153. Sąd nie przestaje być właściwym, choćby w toku postępowania sądowego ustały przyczyny uzasadniające tę właściwość.

Art. 154. § 1. Orzeczenie wydane przez władzę skarbową lub samorządową względem osoby, która w danej sprawie podlega orzecznictwu sądów, jest z mocy prawa nieważne.

§ 2. Nieważność stwierdza postanowieniem sąd I instancji, właściwy według niniejszego prawa, z własnej inicjatywy lub na wniosek stron.

Art. 155. § 1. Orzeczenie, wydane przez władzę samorządową względem osoby, która w danej sprawie podlega orzecznictwu władzy skarbowej i odwrotnie, jest z mocy prawa nieważne.

§ 2. Nieważność stwierdza postanowieniem sąd okręgowy tego okręgu, gdzie mieści się siedziba władzy, która wydała orzeczenie.

Art. 156. § 1. Władza skarbowa lub władza samorządowa, każda w zakresie swej właściwości, prowadzi dochodzenie także w sprawach, których rozpoznanie należy do właściwości sądów.

§ 2. W sprawach należących do właściwości sądu okręgowego o wszczęciu dochodzenia zawiadamia się właściwego prokuratora, który może objąć dochodzenie i prowadzić je bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem:

- 1) władz skarbowych lub ich organów wykonawczych — w sprawach o przestępstwa określone w art. 2 pkt 1—6;
- 2) władz samorządowych — w sprawach o pozostałe przestępstwa;
- 3) Milicji Obywatelskiej we wszystkich sprawach określonych w art. 2.

§ 3. Jeżeli sąd zastosował środek zapobiegawczy, prokurator z mocy prawa obejmuje dochodzenie.

§ 4. Objęcie dochodzenia przez prokuratora wyłącza właściwość władzy skarbowej i samorządowej.

Art. 157. Osoba odpowiedzialna posiłkowo (art. 33) lub zastępczo (art. 37) korzysta w toku całego postępowania z uprawnień służących oskarżonemu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 158. § 1. Na rachunek budżetu Ministerstwa Skarbu wpływają kwoty:

- 1) z grzywien i kar pieniężnych, nakładanych przez władze skarbowe;
- 2) ze sprzedaży przedmiotów i równowartości nieujętych przedmiotów (art. 23) niezależnie od tego, czy ich przepadek lub ściągnięcie równowartości orzekł sąd lub władza skarbowa.

§ 2. Na rachunek budżetu właściwego miejscowo związku samorządu terytorialnego wpływają kwoty z grzywien i kar pie-

niężnych nakładanych przez władze samorządowe.

§ 3. Na rachunek budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości wpływają kwoty z grzywien i kar pieniężnych nakładanych przez sądy powszechne.

DZIAŁ II.

Postępowanie przed władzami skarbowymi

Rozdział 1.

Właściwość.

Art. 159. § 1. Władza skarbowa I instancji rozpoznaje sprawy:

- 1) o wykroczenia skarbowe;
- 2) o występki skarbowe określone w art. 2 pkt 1 — 4, jeżeli najwyższa zasadnicza kara grzywny, grożąca za dany czyn, nie przekracza 50.000 złotych;
- 3) o występki skarbowe określone w art. 2 pkt 5 i 6.

§ 2. Minister Skarbu może w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości w drodze rozporządzeń zmieniać powyższą granicę dla całego Państwa lub dla jego części.

Art. 160. Władze skarbowe II instancji rozpoznają:

- 1) sprawy o występki skarbowe nie należące do właściwości władz skarbowych I instancji;
- 2) sprawy, w których dochodzenie prowadziły władze skarbowe II instancji;
- 3) środki odwoławcze od orzeczeń i postanowień władz skarbowych I instancji.

Art. 161. Minister Skarbu określa w drodze rozporządzeń, które z władz skarbowych I i II instancji uprawnione są do orzecznictwa.

Art. 162. Minister Skarbu rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń i postanowień władz skarbowych II instancji oraz orzeka w innych przypadkach wskazanych w prawie niniejszym.

Art. 163. Właściwość miejscową w sprawach o przestępstwa przewidziane w art. 2 pkt 5 i 6 określa się według przepisów o właściwości miejscowej władz skarbowych co

do ustalenia zobowiązań podatkowych w zakresie podatków bezpośrednich i opłaty skarbowej.

Art. 164. § 1. Właściwą miejscowo w sprawach o przestępstwa określone w art. 2 pkt 1—4 jest przede wszystkim władza skarbową okręgu, w którym przestępstwa popełniono.

§ 2. Przestępstwo uważa się za popełnione w tym miejscu, gdzie wykonano działanie przestępne albo gdzie skutek przestępny nastąpił lub według zamiaru sprawcy miał nastąpić.

§ 3. Jeżeli przestępstwo popełniono w okręgu kilku władz skarbowych, właściwą jest ta z nich, która najpierw wszczęła postępowanie.

Art. 165. § 1. Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania nie można ustalić miejsca popełnienia przestępstwa, właściwą jest władza skarbową okręgu, w którym oskarżony mieszka.

§ 2. Gdy miejsce zamieszkania oskarżonego na obszarze Państwa Polskiego nie jest znane, właściwą jest władza skarbową okręgu, w którym przestępstwo wykryto.

Art. 166. § 1. Jeżeli w chwili wszczęcia sprawy nie można ustalić właściwości władz skarbowych na podstawie art. 163 — 165 albo jeżeli ważne względy za tym przemawiają, Minister Skarbu wyznacza władzę skarbową, która ma sprawę rozpoznać.

§ 2. Powyższe uprawnienie może Minister Skarbu przelewać na władzę skarbową II instancji.

Art. 167. W postępowaniu przed władzą skarbową stosuje się odpowiednio przepis art. 152.

Art. 163. § 1. Jeżeli tę samą osobę oskarżono o kilka przestępstw skarbowych, a sprawy należą do właściwości różnych władz skarbowych tego samego rodzaju i tego samego rzędu, właściwą jest władza, która najpierw wszczęła postępowanie.

§ 2. Jeżeli sprawy należą do właściwości władz skarbowych różnego rodzaju lub różnego rzędu, każda z władz orzeka odrębnie w zakresie swej właściwości.

Art. 169. § 1. Władza skarbową właściwą według art. 167 i 168 może wyłączyć sprawę co do danego oskarżonego lub danego przestępstwa, jeżeli uzna, że odrębne jej rozpozna-

nie przyczyni się do uproszczenia lub przyspieszenia postępowania.

§ 2. Wyłączona sprawa przechodzi do władzy właściwej według zasad ogólnych.

Art. 170. § 1. Orzeczenie wydane przez władzę skarbową niższego rzędu lub innego rodzaju z obrazą przepisów o właściwości rzeczowej jest z mocy prawa nieważne.

§ 2. Orzeczenie władzy skarbowej wyższego rzędu, wydane w zakresie działania władzy skarbowej tego samego rodzaju, lecz niższego rzędu, nie jest z tego powodu nieważne.

Art. 171. § 1. Do prowadzenia dochodzenia właściwe są władze skarbowe I instancji oraz organa wykonawcze władz skarbowych według zasad, które ustalą rozporządzenia Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości.

§ 2. W sprawach wyjątkowego znaczenia prowadzenie dochodzeń może objąć władza skarbową II instancji.

Rozdział 2.

Wyłączenie urzędnika.

Art. 172. § 1. Urzędnik powinien się wyłączyć od jakiegokolwiek udziału w prowadzeniu sprawy:

- 1) jeżeli sprawa dotyczy go bezpośrednio;
- 2) jeżeli jest małżonkiem oskarżonego, odpowiedzialnego posiłkowo lub zastępczo, interwenienta albo ich pełnomocnika lub obrońcy;
- 3) jeżeli jest krewnym lub powinowatym w linii prostej bez ograniczenia, a w linii bocznej aż do stopnia między dziećmi rodzeństwa osób wymienionych w pkt 2) albo jeżeli jest związany z jedną z tych osób z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli;
- 4) jeżeli brał udział w sprawie jako pełnomocnik lub obrońca oskarżonego, odpowiedzialnego posiłkowo lub zastępczo albo interwenienta;
- 5) jeżeli w niższej instancji brał udział w wydaniu zaskarżonego rozstrzygnięcia.

§ 2. Powody wyłączenia trwają nawet po ustaniu uzasadniającego je małżeństwa, przysposobienia, opieki lub kurateli.

§ 3. Urzędnik powinien się wyłączyć od przeprowadzenia czynności, określonych

w rozdziale 8 oraz od udziału w rozstrzygnięciu sprawy, jeżeli w tej samej sprawie był przesłuchany jako świadek lub biegły.

Art. 173. Niezależnie od przyczyn, wymienionych w art. 172, bezpośredni przełożony wyłącza urzędnika na jego własne żądanie lub na wniosek strony, jeżeli pomiędzy nim a stroną zachodzi stosunek osobisty tego rodzaju, że mógłby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności.

Rozdział 3.

Rozstrzygnięcia, doręczenia, terminy.

Art. 174. § 1. Władza skarbową wydaje rozstrzygnięcia w postaci orzeczeń i postanowień.

§ 2. Orzeczeniem jest rozstrzygnięcie władzy skarbowej stanowiące o winie, karze albo środku zabezpieczającym.

§ 3. Wszelkie inne rozstrzygnięcia są postanowieniami.

§ 4. W kwestiach, nie wymagających rozstrzygnięcia władzy skarbowej, kierownik tej władzy lub przełożony organ wykonawczy władz skarbowych wydaje zarządzenia.

Art. 175. § 1. Każde rozstrzygnięcie powinno zawierać nazwę władzy, wymienienie osoby, do której jest skierowane, datę, osnovę, powołanie się na podstawę prawną, podpis i pieczęć władzy oraz wskazanie terminu i trybu zaskarżenia.

§ 2. Władza skarbową oznajmia swoje rozstrzygnięcia stronom przez doręczenie odpisu.

Art. 176. Przeciw orzeczeniom władzy skarbowej służą środki obrony przewidziane w art. 219, 238 i 239.

Art. 177. § 1. Na postanowienia władzy skarbowej służy zażalenie do jednej bezpośrednio wyższej instancji skarbowej, jeżeli prawo niniejsze inaczej nie stanowi. Termin do zażalenia wynosi siedem dni i jest zawity.

§ 2. Zażalenie nie wstrzymuje wykonania postanowienia, lecz władza, która wydała postanowienie lub władza odwoławcza może wstrzymać wykonanie.

§ 3. Poza tym do zakładania i rozstrzygnięcia zażeń stosuje się odpowiednio przepis art. 181 § 2 i 3.

Art. 178. Rozstrzygnięcia odwoławcze władzy skarbowej oraz rozstrzygnięcia Ministra Skarbu wydane w wykonaniu nadzoru służbowego są ostateczne i nie ulegają zaskarżeniu do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Art. 179. § 1. Oczywiste omyłki pisarskie i rachunkowe w rozstrzygnięciu można zawsze sprostować.

§ 2. Postanowienie sprostowania podpisuje się w ten sam sposób jak akt ulegający sprostowaniu.

Art. 180. § 1. Jeżeli strona ustanowi pełnomocnika lub obrońcę, który złoży upoważnienie pisemne, odpisy rozstrzygnięć należy jemu doręczać.

§ 2. Jeżeli strona pozostaje pod opieką lub kuratelą, doręczenia powinny nastąpić do rąk jej ustawowego przedstawiciela.

§ 3. Jeżeli miejsce zamieszkania strony jest nieznane, a dochodzenie w celu ustalenia tego miejsca nie dało wyniku, można zarządzić publiczne doręczenie sposobem, który ustali rozporządzenie Ministra Skarbu.

§ 4. Poza tym do doręczeń mają odpowiednie zastosowanie przepisy kodeksu postępowania karnego.

Art. 181. § 1. Jeżeli prawo niniejsze inaczej nie stanowi, do biegu i sposobu obliczania terminu stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Wniosek o przywrócenie terminu do założenia środka odwoławczego składa się władzy, która wydała zaskarżone rozstrzygnięcie.

§ 3. Jeżeli władza ta uważa wniosek za zasadny, to sama się do niego przychyli, w przeciwnym razie przesyła go władzy właściwej do rozpoznania środka, która o wniosku rozstrzyga ostatecznie.

Rozdział 4.

Dochodzenie. Przepisy ogólne.

Art. 182. § 1. Dochodzenie prowadzi władza skarbową oraz jej organa wykonawcze według zasad i w granicach uprawnień ustalonych w rozporządzeniach Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości.

§ 2. Do wydawania postanowień w toku dochodzenia uprawnione są jedynie właściwe władze skarbowe.

Art. 183. § 1. Na żądanie władzy skarbowej właściwej miejscowo do przeprowadzenia dochodzenia władze skarbowe innych okręgów obowiązane są do dokonywania poszczególnych czynności.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do organów wykonawczych władz skarbowych.

Art. 184. § 1. Milicja Obywatelska działa w zakresie ścigania przestępstw skarbowych w zastępstwie nieobecnych organów skarbowych, zawiadamiając bezzwłocznie o wykryciu przestępstwa i przedsięwziętych czynnościach właściwą władzę skarbową, a w sprawach, należących do właściwości sądowej, nadto właściwego prokuratora.

§ 2. W dochodzeniach, prowadzonych przeciw żołnierzom w służbie czynnej oraz funkcjonariuszom służby bezpieczeństwa publicznego, obowiązki określone w § 1 ciąży przede wszystkim na właściwych organach wojskowych lub służby bezpieczeństwa publicznego.

Art. 185 § 1. Władze państwowe cywilne i wojskowe jako też władze samorządowe są obowiązane do pomocy władzom skarbowym.

§ 2. Władze te, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa skarbowego, mają obowiązek donieść o nim władzy skarbowej i poczynić w miarę możliwości i potrzeby kroki, aby zabezpieczyć dowody i przedmioty przestępstwa oraz uniemożliwić ucieczkę przestępcy.

Art. 186. § 1. W sprawach, należących do właściwości sądowej, władze skarbowe lub ich organa wykonawcze zawiadamiają o wszczęciu dochodzenia właściwego prokuratora, nie przerywając swoich czynności.

§ 2. Jeżeli prokurator obejmie dochodzenie (art. 156 § 2—3), należy przekazać mu akta sprawy i wykonać zleczone czynności.

§ 3. W przypadku objęcia dochodzenia przez prokuratora do prowadzenia dochodzenia mają wyłącznie zastosowanie przepisy kodeksu postępowania karnego, przy czym władzom skarbowym oraz ich organom wykonawczym służą wtedy uprawnienia Milicji Obywatelskiej.

Art. 187. § 1. Jeżeli prokurator nie obejmie dochodzenia, należy dochodzenie zakończyć, po czym przekazać mu akta sprawy za pośrednictwem właściwej władzy skarbowej.

§ 2. Przekazanie sprawy nie zwalnia władz skarbowych i jej organów wykonawczych od

obowiązku udzielania władzom sądowym i prokuratorowi żądanych wyjaśnień i przeprowadzenia uzupełniającego dochodzenia.

Rozdział 5.

Rewizja i zatrzymanie rzeczy.

Art. 188. § 1. Władze skarbowe oraz ich organa wykonawcze uprawnione do przeprowadzenia dochodzeń są upoważnione do dokonywania rewizji domowych i osobistych oraz do zatrzymywania rzeczy.

§ 2. Do czynności tych stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego ze zmianami przewidzianymi w poniższych przepisach.

Art. 189. § 1. Rewizji dokonywa się na podstawie pisemnego polecenia władz skarbowych uprawnionych do orzecznictwa.

§ 2. Inne władze skarbowe oraz funkcjonariusze organów wykonawczych władz skarbowych mogą wydawać polecenia rewizji tylko w przypadkach nie cierpiących zwłoki oraz w obrębie pasa granicznego.

§ 3. Władze oraz kategorie funkcjonariuszów, uprawnione do wydawania poleceń rewizji w granicach § 2, określą rozporządzenia Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości.

Art. 190. Rewizji w pomieszczeniu, zajętym przez wojsko, dokonywa się w obecności przełożonego danej jednostki wojskowej (formacji, zakładu, urzędu) lub wyznaczonego przezeń zastępcy, a w przypadkach nagłych w obecności inspekcyjnego.

Art. 191. W razie ujęcia przestępcy na gorącym uczynku lub w bezpośrednim pościgu wolno dokonać rewizji bez pisemnego polecenia pod warunkiem doniesienia o niej przełożonej władzy.

Art. 192. § 1. Na przedmioty odebrane w trybie art. 152 i 153 kodeksu postępowania karnego wydaje się pokwitowanie.

§ 2. Do zatwierdzenia odebrania przedmiotów (art. 153 § 2 kodeksu postępowania karnego) uprawniona jest właściwa władza skarbowa, a w obrębie pasa granicznego — także władze uprawnione do wydawania poleceń rewizji (art. 189 § 3).

§ 3. Kary i środki przymusu wymienione w art. 154 kodeksu postępowania karnego stosuje sąd grodzki na wniosek władzy prowadzącej dochodzenie.

Art. 193. § 1. Jeżeli oskarżony mieszka za granicą lub nie ma stałego miejsca zamieszkania, można na zabezpieczenie grożącej mu grzywny i innych świadczeń pieniężnych zajęć wszelkie przedmioty będące jego własnością.

§ 2. Przedmioty, stanowiące niezbędne narzędzia pracy zawodowej, z wyjątkiem środków przewozowych, oraz przedmioty niezbędnego użytku nie podlegają zajęciu na zabezpieczenie kary.

§ 3. Jeżeli zajęcie nastąpiło nie na podstawie postanowienia władzy skarbowej, stosuje się odpowiednio przepis art. 192 § 2.

Art. 194. § 1. O zajęciu przedmiotów należy zawiadomić osoby, mogące rościć sobie do nich prawa ze wskazaniem, że mogą zgłosić interwencję w terminie 14-dniowym od doręczenia im zawiadomienia.

§ 2. Władza skarbową może przyjąć interwencję wniesioną po upływie powyższego terminu, lecz przed wydaniem orzeczenia I instancji, jeżeli nie powoduje to zwłoki w postępowaniu karnym.

§ 3. Niewniesienie interwencji w postępowaniu przed władzami skarbowymi nie wyłącza prawa wystąpienia z interwencją w postępowaniu karnym sądowym, jeżeli oskarżony lub odpowiedzialny zażądał skierowania sprawy na tę drogę.

Art. 195. Zajęte przedmioty oddaje się na przechowanie najbliższej właściwej władzy I instancji skarbowej lub samorządowej, albo zabezpiecza się w inny sposób.

Art. 196. § 1. Zajęte przedmioty można sprzedać przed prawomocnym rozstrzygnięciem sprawy, jeżeli nie są niezbędne do celów postępowania karnego, a przechowanie ich może spowodować nadmierne trudności lub koszty albo grozi zniszczeniem przedmiotów lub znacznym obniżeniem ich wartości.

§ 2. Sprzedaży dokonywa się według przepisów o egzekucji administracyjnej.

§ 3. O terminie sprzedaży należy zawiadomić w miarę możliwości zarówno oskarżonego jak interwenienta.

Art. 197. § 1. Zamiast sprzedaży właściwa władza skarbową może postanowić zwrot zajętych przedmiotów, jeżeli nie są niezbędne do celów postępowania karnego i nie są wyłączone z obrotu.

§ 2. Zwrot przedmiotów następuje po złożeniu lub zabezpieczeniu ich wartości szacunkowej, która nie może być niższa od ciężących na nich należności skarbowych.

Art. 198. § 1. Niezależnie od uprawnienia przewidzianego w art. 193 właściwa władza skarbową może zabezpieczyć grożącą grzywnę i inne świadczenia pieniężne na majątku oskarżonego albo odpowiedzialnego posiłkowo lub zastępczo.

§ 2. Zabezpieczenia dokonywa się na podstawie przepisów o egzekucji administracyjnej.

Art. 199. § 1. Na podstawie postanowienia władz skarbowych urzędy kolejowe i pocztowe są obowiązane wydać tym władzom lub ich organom wykonawczym przesyłki, co do których istnieje podejrzenie, że zawierają przedmioty przestępstwa skarbowego.

§ 2. W przypadkach nie cierpiących zwłoki władze skarbowe uprawnione tylko do prowadzenia dochodzeń oraz ich organa wykonawcze mogą żądać wstrzymania wskazanych w § 1 przesyłek aż do czasu uzyskania postanowienia władz skarbowych uprawnionych do orzekania, nie dłużej jednak niż na siedem dni.

Rozdział 6.

Zatrzymanie oskarżonego.

Art. 200. § 1. W sprawach o występki skarbowe organom uprawnionym do prowadzenia dochodzeń służy zatrzymanie oskarżonego, gdy zachodzą warunki do wydania postanowienia o aresztowaniu.

§ 2. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej oraz funkcjonariusze służby bezpieczeństwa publicznego mogą być zatrzymani pod warunkami ustalonymi w rozporządzeniu Ministrów: Sprawiedliwości, Skarbu, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych, Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego.

§ 3. W sprawach należących do właściwości władz skarbowych od zatrzymania oskarżonego można odstąpić, jeżeli oskarżony na zabezpieczenie kary złoży najbliższej właściwej władzy I instancji uszczuploną należność skarbową w dwukrotnej wysokości albo równowartość towaru, jeżeli występki nie polegał na uszczupleniu należności skarbowej.

Art. 201. § 1. Zatrzymanego należy w ciągu 24 godzin sprowadzić do najbliższego sądziego śledczego lub sądu grodzkiego.

§ 2. Przy odstąpieniu oskarżonego przesyła się sądowi akta dochodzenia. W razie zastosowania środka zapobiegawczego sąd odstępuje akta prokuratorowi — w przeciwnym razie zwraca je władzy skarbowej.

§ 3. Sąd, odstępując akta prokuratorowi, niezwłocznie zawiadamia o tym właściwą władzę skarbową I instancji uprawnioną do orzecznictwa.

Rozdział 7.

Protokół karny.

Art. 202. § 1. O ujawnieniu przestępstwa sporządza się protokół karny.

§ 2. Jeżeli oskarżony jest nieobecny lub nieznany, spisuje się doniesienie karne.

Art. 203. Przepisów art. 202 można nie stosować w przypadkach wykroczeń przewidzianych w art. 142.

Art. 204. § 1. Protokół karny powinien zawierać opis czynu przestępnego oraz wyjaśnienia oskarżonego, stwierdzone jego podpisem.

§ 2. Oskarżony nie umiejący pisać zamieszcza zamiast podpisu znak odręczny potwierdzony przez dwóch świadków.

§ 3. W razie odmowy podpisu należy stwierdzić w protokole powód odmowy.

Rozdział 8.

Przesłuchanie oskarżonego, świadków i biegłych.

Art. 205. § 1. Jeżeli w toku dochodzenia zachodzi konieczność przesłuchania oskarżonego, należy go wezwać z zaznaczeniem, iż stawiennictwo jego jest obowiązkowe.

§ 2. W razie nieusprawiedliwionego niestawienia się oskarżonego władza skarbowa może zarządzić przymusowe jego sprowadzenie przez organa skarbowe lub milicji obywatelskiej.

§ 3. W przypadku określonym w § 2 przymusowe sprowadzenie żołnierza w czynnej służbie lub funkcjonariusza służby bezpieczeństwa publicznego zarządza na wniosek władzy skarbowej sąd wojskowy lub prokurator wojskowy przez organa własne.

Art. 206. § 1. Przed końcowym rozstrzygnięciem sprawy należy dać oskarżonemu możliwość złożenia wyjaśnień w związku z treścią zebranych dowodów.

§ 2. Oskarżonego należy w wezwaniu uprzedzić, że w razie jego niestawiennictwa nastąpi wydanie orzeczenia zaocznego.

Art. 207. § 1. Wezwania (art. 206) wolno zaniechać, gdy z oskarżonym spisano protokół karny (art. 202), a sprawa toczy się:

- 1) o wykroczenie skarbowe;
- 2) o występki skarbowy, jeżeli grożąca za dany czyn kara nie przekracza 10.000 złotych.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio, gdy sporządzenie protokołu karnego nie jest wymagane (art. 203).

§ 3. Orzeczenie w sprawach powyższych nie uważa się za zaoczne.

Art. 208. Przepisy art. 205—207 stosuje się odpowiednio do osób odpowiedzialnych posiłkowo lub zastępczo, a przepis art. 206 do interwenienta.

Art. 209. Oskarżony, odpowiedzialny posiłkowo lub zastępczo oraz interwenient mają prawo korzystać w toku postępowania przed władzami skarbowymi z pomocy obrońcy lub pełnomocnika o kwalifikacjach określonych w art. 86 kodeksu postępowania karnego.

Art. 210. § 1. Każda osoba wezwana przez władzę skarbową w charakterze świadka lub biegłego powinna stawić się i złożyć do protokołu zeznanie.

§ 2. Jeżeli biegły złoży opinię na piśmie, nie jest konieczne sporządzenie protokołu.

§ 3. W razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa wezwanej osoby stosuje się odpowiednio art. 205 § 2 i 3.

Art. 211. § 1. Jeżeli zachodzi konieczność przesłuchania świadka pod przysięgą, należy zwrócić się z odpowiednim wnioskiem do sądu grodzkiego, w którego okręgu świadek zamieszkuje.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli świadek stawivszy się odmawia zeznań bez prawnej podstawy.

Art. 212. Poza tym do przesłuchania oskarżonego, świadków i biegłych oraz pokrycia należności stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 9.

Umorzenie postępowania.

Art. 213. § 1. Dochodzenie umarza się:

- 1) jeżeli jego wyniki nie dają podstaw do dalszego dochodzenia lub do wydania skazującego orzeczenia;
- 2) jeżeli istnieje okoliczność wyłączająca ściganie.

§ 2. Dochodzenie może być umorzone, jeżeli przestępstwo jest małej wagi.

Art. 214. Postanowienie o umorzeniu dochodzenia wydaje władza skarbową właściwa do rozstrzygnięcia sprawy.

Art. 215. § 1. W sprawach należących do właściwości sądowej dochodzenia umarza władza skarbową II instancji, z wyjątkiem przypadków, gdy prokurator objął dochodzenie.

§ 2. O umorzeniu należy zawiadomić właściwego prokuratora, który może zażądać akt sprawy i wszcząć postępowanie sądowe.

§ 3. O wszczęciu postępowania prokurator zawiadamia władzę skarbową, która umorzyła dochodzenie.

Art. 216. Dochodzenie umorzone przez władzę skarbową może być wznowione w razie ujawnienia nowych okoliczności.

Art. 217. W postępowaniu toczącym się na skutek odwołania od orzeczenia instancja skarbową odwoławcza wydaje orzeczenie umarzające postępowanie tylko w przypadkach wskazanych w art. 213 § 1 pkt 2 i § 2.

Art. 218. § 1. Umorzenie postępowania z tego powodu, że przestępstwo jest małej wagi, wymaga zezwolenia Ministra Skarbu.

§ 2. Powyższe uprawnienie Minister Skarbu może przelewać na władze skarbowe I i II instancji.

Art. 219. § 1. Umarzając postępowanie władza skarbową wydaje orzeczenie co do zajętych dowodów rzeczowych lub przedmiotów występku.

§ 2. Od orzeczenia o przypadku rzeczy wymienionych w § 1 służy tak oskarżonemu jak interwenientowi albo odwołanie do wyższej instancji skarbowej, albo żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

Art. 220. § 1. Przedmioty zajęte w toku postępowania, których nie uznano za przepadłe, zwraca się osobie, u której dokonano zajęcia, lub innej osobie uprawnionej.

§ 2. Jeżeli wyniknie spór o prawo własności do rzeczy ulegających wydaniu, władza skarbową odsyła strony na drogę procesu cywilnego.

§ 3. Jeżeli strona nie odbierze zwolnionych z pod zajęcia przedmiotów w ciągu 3-ch miesięcy od daty doręczenia wezwania, a w przypadku określonym w § 2 strony nie wytoczą w tym terminie procesu, władza skarbową zarządzi sprzedaż tych przedmiotów w trybie przepisów o egzekucji administracyjnej i uzyskaną ze sprzedaży kwotę złoży do depozytu. Kwota ta podlega przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa, jeżeli w ciągu 2-ch lat od daty jej zdeponowania nie zostanie przez stronę podjęta.

§ 4. Przepis § 3 stosuje się odpowiednio, jeżeli stronie nie można doręczyć wezwania, a upływie 6 miesięcy od wystosowania publicznego wezwania.

§ 5. Rozstrzygnięcia wymienione w § 1—4 zapadają w formie postanowień.

Art. 221. W razie sprzedaży przedmiotów występku skarbowego (art. 196) w miejsce ich wstępuje uzyskana ze sprzedaży kwota pieniężna.

Art. 222. § 1. W razie choroby psychicznej oskarżonego postępowanie zawiesza się na czas trwania przeszkody.

§ 2. Przepis art. 215 stosuje się odpowiednio.

Art. 223. § 1. Jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od chwili zawieszenia postępowania nie można podjąć go na nowo, można orzec przepadek przedmiotów występku skarbowego, o ile nie są niezbędne do celów postępowania karnego.

§ 2. Przepisy art. 219 — 221 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 10.

Dobrowolne poddanie się karze.

Art. 224. § 1. Władza skarbową właściwa do rozstrzygnięcia sprawy może zezwolić oskarżonemu na dobrowolne poddanie się karze, jeżeli w sprawie nie zgłoszono interwencji, a oskarżony:

- 1) zrzeka się wydania formalnego orzeczenia karnego;
- 2) składa oznaczoną w § 2 kwotę pieniężną, a w przypadku gdy przestępstwo zagrożone jest karą przepadku przedmiotów występku skarbowego — poddaje się nadto tej karze bądź karze przepadku równowartości.

§ 2. Karę pieniężną lub grzywnę składa oskarżony w wysokości:

- 1) najniższego wymiaru kary przy występach zagrożonych karami ustanowionymi w wielokrotnościach;
- 2) podwójnego najniższego wymiaru kary przy występach zagrożonych karami w określonych kwotach;
- 3) dwustu złotych przy wykroczeniach.

Art. 225. § 1. W sprawach należących do właściwości sądu na mocy art. 151 pkt 4 i 5 władza skarbową II instancji może za zgodą prokuratora zezwolić oskarżonemu na dobrowolne poddanie się karze do chwili rozpoczęcia przewodu sądowego przed sądem pierwszej instancji.

§ 2. Przepis § 1 ma odpowiednie zastosowanie w sprawach o występki określone w art. 150 § 1 pkt 1), jeżeli za dany czyn grozi zasadnicza kara aresztu, a oskarżony złoży tytułem kary kwotę pieniężną określoną w art. 224 § 2, przewidzianą obok kary pozbawienia wolności.

§ 3. W przypadku określonym w § 2 dobrowolne poddanie się karze wymaga zezwolenia Ministra Skarbu.

§ 4. W innych sprawach należących do właściwości sądu dobrowolne poddanie się karze jest niedopuszczalne.

Art. 226. § 1. Prośbę o zezwolenie na dobrowolne poddanie się karze wnosi się na piśmie albo zgłasza ustnie do protokołu.

§ 2. Do prośby załącza się kwit na wpłaconą w myśl art. 224 kwotę pieniężną.

§ 3. Prośba złożona przez pełnomocnika wystarcza, jeżeli pełnomocnictwo wyraźnie stwierdza uprawnienie do dobrowolnego poddania się karze.

§ 4. Jeżeli oskarżony pozostaje pod opieką lub kuratelą, dobrowolne poddanie się karze wymaga zgody jego ustawowego przedstawiciela.

Art. 227. § 1. Władza skarbową rozstrzyga według uznania, czy uwzględnić prośbę o dobrowolne poddanie się karze.

§ 2. Przed rozstrzygnięciem prośby władza skarbową może przeprowadzić dochodzenie w celu dokładnego wyświetlenia sprawy oraz zażądać od oskarżonego podwyższenia złożonej kwoty i wpłacenia jej w oznaczonym terminie.

Art. 228. § 1. W prośbie (art. 226) może oskarżony wnosić o zastosowanie nadzwyczajnego złagodzenia kary.

§ 2. Władza skarbową może uwzględnić ten wniosek tylko za zezwoleniem władzy bezpośrednio wyższej instancji.

§ 3. W razie uwzględnienia wniosku zwraca się oskarżonemu nadpłaconą kwotę, a ewentualnie także podlegający przepadkowi przedmiot w całości lub w części.

§ 4. Jeżeli wniosek ma widoki powodzenia, można z góry przyjąć od oskarżonego kwotę odpowiednio niższą niż wynika z art. 224.

Art. 229. § 1. Postanowienie o zezwoleniu na dobrowolne poddanie się karze powinno zawierać określenie zarzuconego oskarżonemu czynu oraz wskazanie zastosowanego przepisu prawa materialnego.

§ 2. Dobrowolne poddanie się karze rodzi te same skutki, co prawomocne orzeczenie karne od woli doręczenia oskarżonemu odpisu postanowienia, a w razie nieuiszczenia całkowitej należnej od niego kwoty — od chwili dopłacenia różnicy.

§ 3. Jeżeli nie można doręczyć postanowienia oskarżonemu, który uiszczył całą wyznaczoną mu kwotę, dobrowolne poddanie się karze uzyskuje prawomocność w ciągu miesiąca od daty wydania postanowienia.

Art. 230. Postanowienie o odmowie zezwolenia na dobrowolne poddanie się karze nie ulega zaskarżeniu.

Art. 231. Oskarżony może cofnąć prośbę o zezwolenie na dobrowolne poddanie się karze, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od dnia złożenia prośby władza skarbową nie doręczy mu odpisu postanowienia przewidzianego w art. 229.

Art. 232. § 1. Władza zarządza zwrot złożonej przez oskarżonego kwoty w przypadku:

- 1) odmowy zezwolenia na dobrowolne poddanie się karze;

- 2) nieuiszczenia w wyznaczonym terminie dopłaty (art. 229 § 2);
- 3) cofnięcia prośby (art. 231).

§ 2. W powyższych przypadkach dobrowolne poddanie się karze uważa się za niebyłe.

Rozdział 11.

Doraźne nakazy karne.

Art. 233. § 1. Minister Skarbu może w drodze rozporządzeń upoważniać władze skarbowe i ich organa wykonawcze, do nakładania w drodze doraźnych nakazów karnych kar do 2.000 złotych za podlegające właściwości władz skarbowych przestępstwa, określone w tych rozporządzeniach.

§ 2. Nakaz staje się prawomocny, jeżeli winny dobrowolnie uiszcza nałożoną grzywnę lub karę pieniężną, w przeciwnym razie — nakaz uważa się za niebyły.

§ 3. Uiszczenie grzywny lub kary pieniężnej powinno nastąpić bądź bezzwłocznie do rąk funkcjonariusza, który ją nałożył, bądź w terminie wskazanym przez władzę skarbową w nakazie karnym.

Rozdział 12.

Orzeczenie karne.

Art. 234. § 1. Podstawę orzeczenia stanowi całokształt okoliczności ujawnionych w postępowaniu karnym.

§ 2. Okoliczności te ocenia władza skarbową według swego uznania, Minister Skarbu może jednak w drodze rozporządzeń określać zakres stosowania nadzwyczajnego złagodzenia kary.

§ 3. Nie wolno przeciw oskarżonemu uwzględniać dowodów, których treści mu nie przedstawiono.

§ 4. Ograniczenie zawarte w § 3 odpada, jeżeli oskarżony wezwany nie stawiał się lub jeżeli przesłuchanie jego nie jest nakazane (art. 207).

Art. 235. § 1. Prócz danych wskazanych w art. 175 § 1 każde orzeczenie karne powinno zawierać:

- 1) dokładne określenie zarzucanego oskarżonemu czynu z podaniem czasu i miejsca jego popełnienia;
- 2) orzeczenie o winie, uniewinnieniu lub umorzeniu postępowania;
- 3) uzasadnienie orzeczenia przez dokładne ustalenie jego podstawy faktycznej oraz przytoczenie okoliczności mających istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia.

§ 2. Orzeczenie skazujące określa nadto karę zasadniczą i zastępczą, na którą oskarżonego skazano, a jeżeli kara wymierzona jest w wielokrotności — charakter i wysokość jej podstawy.

Art. 235. § 1. Orzeczenie karne zawiera również w miarę potrzeby orzeczenie co do przedmiotów przestępstwa, przedmiotów zajętych na zabezpieczenie kary, dowodów rzeczowych, kosztów postępowania, odpowiedzialności posiłkowej lub zastępczej, roszczeń interwenientów i innych kwestii rozstrzygniętych przez władzę skarbową.

§ 2. Gdyby rozstrzygnięcia wymienione w § 1 nie zostały objęte głównym orzeczeniem, wydaje się uzupełniające orzeczenie w miarę potrzeby po przeprowadzeniu dodatkowego dochodzenia.

Art. 237. Władza skarbową nie stosuje środków zabezpieczających przewidzianych w art. 79 — 84 kodeksu karnego, lecz w razie potrzeby ich zastosowania — przesyła sprawę z odpowiednim wnioskiem do sądu.

Art. 238. § 1. Oskarżony oraz interwenient mogą w zawitym terminie siedmiodniowym od dnia doręczenia orzeczenia złożyć bądź odwołanie do bezpośrednio wyższej instancji skarbowej, bądź żądanie skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

§ 2. Jeżeli stroną jest osoba nie mająca pełnej zdolności do działań prawnych, odwołanie lub żądanie, określone w § 1, może w terminie bieżącym dla tej strony złożyć także ojciec, matka, małżonek, opiekun lub kurator.

§ 3. Wybór jednego ze środków obrony (§ 1) powoduje utratę drugiego, choćby strona wniosła środek cofnęła.

§ 4. W razie założenia obu środków ważne jest żądanie skierowania sprawy na drogę sądową.

§ 5. Żądanie skierowania sprawy na drogę sądową zgłoszone przez jedną z uprawnio-

nych osób, powoduje skierowanie sprawy do sądu także co do osób, które złożyły odwołanie.

Art. 239. § 1. W razie wydania orzeczenia zaocznego oskarżony może wnieść w zawitym terminie siedmiodniowym bądź jeden ze środków obrony (art. 238 § 1) bądź sprzeciw z usprawiedliwieniem swego niestawiennictwa.

§ 2. Ze sprzeciwem oskarżony może na wypadek jego odrzucenia połączyć jeden ze środków obrony.

Art. 240. § 1. Sprzeciw rozpatruje władza skarbowa, która wydała orzeczenie zaoczne, i, jeżeli uzna niestawiennictwo oskarżonego za usprawiedliwione, zarządza ponowne jego wezwanie w celu przesłuchania.

§ 2. Orzeczenie zaoczne traci moc, gdy oskarżony w terminie ponownym się stawi.

§ 3. W razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa oskarżonego w terminie ponownym orzeczenie zaoczne pozostaje w mocy.

Art. 241. § 1. Odwołanie wnosi się na piśmie do władzy, która wydała orzeczenie. Władza ta odmawia przyjęcia odwołania wniesionego po terminie lub przez osobę nieuprawnioną.

§ 2. Odwołanie wniesione w przepisany terminie przesyła się władzy odwoławczej wraz z aktami.

Art. 242. Przed rozpoznaniem odwołania władza odwoławcza może zarządzić przeprowadzenie dodatkowego dochodzenia.

Art. 243. Po rozpoznaniu odwołania władza odwoławcza wydaje orzeczenie, mocą którego bądź:

- 1) zatwierdza zaskarżone orzeczenie, bądź
- 2) uchyla je w całości lub w części, wydając nowe orzeczenie albo przekazując sprawę komu należy.

Art. 244. Władza odwoławcza nie może:

- 1) zwiększyć oskarżonemu kary wymierzonej przez I instancję;
- 2) przekroczyć granic odwołania z wyjątkiem przypadków wskazanych w art. 245.

Art. 245. § 1. Władza odwoławcza z urzędu, niezależnie od granic odwołania:

- 1) uniewinnia oskarżonego, jeżeli w czynieniu mu przypisanym nie ma znamion przestępstwa;
- 2) poprawia przyjętą w orzeczeniu I instancji błędną kwalifikację czynu;
- 3) uchyla orzeczenie na korzyść współoskarżonych, odpowiedzialnych posiłkowo lub zastępczo, choćby nie odwołali się, jeżeli uchylili je na korzyść jednej ze stron, która założyła odwołanie, a te same względy przemawiają za uchyleniem orzeczenia na rzecz tamtych;
- 4) umarza postępowanie w przypadkach, przewidzianych w art. 213 § 1 pkt 2.

§ 2. Władza odwoławcza uznaje zaskarżone orzeczenie za nieważne w całości lub w części:

- 1) jeżeli zapadło ono z naruszeniem właściwości rzeczowej lub względem osoby, która w danej sprawie nie podlega orzecznictwu władz skarbowych;
- 2) jeżeli sprawa była już prawomocnie rozstrzygnięta lub jeżeli w tej samej sprawie toczy się ważne postępowanie wcześniej wszczęte;
- 3) jeżeli w rozstrzygnięciu sprawy brał udział urzędnik wyłączony z mocy ustawy;
- 4) jeżeli strona była całkowicie pozbawiona możliwości obrony swych praw;
- 5) jeżeli oskarżonego skazano na karę w ogóle nie przewidzianą za dane przestępstwo.

Art. 246. Uchylając orzeczenie z powodu istotnych wadliwości postępowania innych niż wskazane w art. 245, władza odwoławcza może albo przekazać sprawę władzy I instancji do ponownego rozpatrzenia, albo rozstrzygnąć ją sama po usunięciu uchybień.

Rozdział 13.

Postępowanie wykonawcze.

Art. 247. § 1. Orzeczenie karne ulega wykonaniu po upływie dni czternastu od jego uprawomocnienia się.

§ 2. Wykonanie orzeczeń karnych zarządza władza skarbowa I instancji.

Art. 248. Sciąganie grzywien, kar pieniężnych, kosztów postępowania i innych orzeczonych świadczeń pieniężnych następuje według przepisów o egzekucji administracyjnej.

Art. 249. § 1. Na prośbę skazanego władza skarbową może odroczyć ściągnięcie grzywien, kar pieniężnych i kosztów postępowania albo rozłożyć je na raty na czas, nieprzekraczający dwóch lat, jeżeli natychmiastowe ściągnięcie pociągnęłoby dla skazanego lub jego rodziny skutki zbyt ciężkie.

§ 2. Okres wymieniony w § 1 może przedłużyć Minister Skarbu do lat 5.

§ 3. Odroczenie ściągnięcia lub rozłożenia na raty należności wymienionych w § 1 można uzależnić od zabezpieczenia ich na majątku oskarżonego, odpowiedzialnego lub poręczyciela.

Art. 250. § 1. Sprzedaż uznanych za przedmiot przedmiotów należy do właściwości władz skarbowych.

§ 2. Jeżeli przedmiot przedmiotów orzeka również inna władza na zasadzie innej ustawy, władza skarbową wyda w porozumieniu z tą władzą zarządzenia w sprawie sprzedaży.

§ 3. Jeżeli przypadku nie orzeczono, stosuje się odpowiednio przepisy art. 220 i 221.

§ 4. Do pozasądowego uznania roszczeń, zgłoszonych przez osobę trzecią na podstawie przepisu art. 22 § 2, upoważniony jest Minister Skarbu.

Art. 251. § 1. W razie niemożności ściągnięcia w całości lub w części grzywiny lub kary pieniężnej z majątku skazanego lub odpowiedzialnego posiłkowo, władza skarbową postanawia wykonanie kary aresztu zastępczego.

§ 2. Skazanych zamieszkałych za granicą zatrzymuje się, jeżeli przekroczą granice Państwa Polskiego, i w razie niezłożenia przez nich grzywiny lub kary pieniężnej — zarządza się wykonanie kary zastępczej.

Art. 252. § 1. O wykonanie kary aresztu zastępczego zwraca się władza skarbową:

- 1) do wojskowego prokuratora w sprawach przeciwko żołnierzom w czynnej służbie wojskowej i funkcjonariuszom służby bezpieczeństwa publicznego;
- 2) do sądu grodzkiego — w innych sprawach.

§ 2. Właściwość wojskowego prokuratora okręgu określa się według miejsca pełnienia służby skazanego, właściwość zaś sądu grodzkiego według miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu skazanego.

Art. 253. Odroczenia i przerwy kary zastępczej udziela władza skarbową, stosując odpowiednio przepisy postępowania karnego. Przewidziane w tych przepisach uprawnienia prokuratora okręgowego wykonywa władza skarbową I instancji, prokuratora apelacyjnego — władza skarbową II instancji.

Art. 254. Do postępowania w sprawach o ulaskawienie stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego. Przewidziane w tych przepisach uprawnienia sądu służyć władzy skarbowej, która orzekała w sprawie, uprawnienia zaś Ministra Sprawiedliwości — Ministrowi Skarbu.

Rozdział 14.

Koszty postępowania karnego.

Art. 255. § 1. Od skazanego władza skarbową zasądza na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania karnego.

§ 2. Do kosztów tych należą:

- 1) wydatki związane z przejazdem urzędników i innych osób z powodu czynności dochodzących;
- 2) koszty sprowadzenia, przewozu i konwojowania oskarżonego, odpowiedzialnego, świadków i biegłych;
- 3) należności świadków, biegłych i tłumaczy;
- 4) koszty ogłoszeń w pismach;
- 5) koszty spowodowane przechowaniem, utrzymaniem i sprzedażą dowodów rzeczowych i zajętych przedmiotów, z wyjątkiem kosztów przechowania w urzędowym magazynie;
- 6) koszty wykonania orzeczenia.

§ 3. Ściągnięte koszty wykonania aresztu zastępczego przelewa się na rachunek Ministerstwa Sprawiedliwości.

Art. 256. Jeżeli za koszty postępowania odpowiada kilku skazanych, ponoszą oni tę odpowiedzialność solidarnie. Koszty wykonania orzeczenia ponosi jednak każdy ze skazanych z osobna.

Rozdział 15.

Wznowienie postępowania.

Art. 257. § 1. Wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem władzy skarbowej dopuszczalne jest w przy-

padkach, przewidzianych w kodeksie postępowania karnego.

§ 2. Wznowienie postępowania może nastąpić także na korzyść odpowiedzialnego zastępczo lub posiłkowo z powodu niesłusznego nałożenia odpowiedzialności.

Art. 258. Wznowienie postępowania może nastąpić także z powodu niedostatecznego ukarania, jeżeli skazanie dotyczyło pewnych wyraźnie określonych co do rodzaju lub liczby przedmiotów, zostało zaś ujawnione, że były jeszcze inne rodzajowe przedmioty albo że ilość tych samych przedmiotów była znacznie większa.

Art. 259. O wznowieniu postępowania orzeka Minister Skarbu z własnej inicjatywy albo na wniosek stron zainteresowanych.

Art. 260. § 1. Przez wznowienie postępowania sprawa wraca do stanu dochodzenia.

§ 2. Wznowienie postępowania nie wstrzymuje ściągnięcia grzywny i kary pieniężnej, ustaje jednak wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności.

§ 3. Minister Skarbu może zarządzić wstrzymanie wykonania kary grzywny i kary pieniężnej.

Art. 261. § 1. Postępowanie wznowione toczy się według zasad ogólnych.

§ 2. Jeżeli jednak postępowanie wznowiono na korzyść oskarżonego lub odpowiedzialnego, nie może nastąpić pogorszenie położenia tych osób.

Rozdział 16.

Nadzór służbowy.

Art. 262. § 1. Minister Skarbu w wykonaniu nadzoru uchyla lub uznaje za nieważne:

- 1) prawomocne orzeczenie w przypadkach określonych w art. 245 § 1 pkt 1 i 4 oraz w § 2;
- 2) prawomocne postępowanie sprzeczne w sposób jaskrawy z wyraźnym przepisem prawa.

§ 2. W przypadkach wyżej wskazanych Minister Skarbu wydaje orzeczenie uniewinniające lub umarzające postępowanie albo przekazuje sprawę komu należy.

DZIAŁ III.

Postępowanie przed władzami samorządowymi.

Rozdział 17.

Przepisy ogólne.

Art. 263. § 1. Do postępowania przed władzami samorządowymi stosuje się odpowiednio

przepisy Części II, Działu II ze zmianami przewidzianymi w poniższych przepisach.

§ 2. Przez użyte w przepisach Działu II wyrażenie „władza skarbowa” należy rozumieć władzę samorządową. Określone w tych przepisach uprawnienia Ministra Skarbu służą odpowiednio Ministrowi Administracji Publicznej lub Ministrowi Ziem Odzyskanych.

Rozdział 18.

Właściwość.

Art. 264. § 1. Władza samorządowa I instancji rozpoznaje sprawy o przestępstwa, określone w art. 2 pkt 7.

§ 2. Minister Administracji Publicznej a co do Ziem Odzyskanych — Minister Ziem Odzyskanych może w porozumieniu z Ministrami Skarbu i Sprawiedliwości zmienić powyższą właściwość; zmiana ta ograniczyć się może do części obszaru Państwa.

Art. 265. Władze samorządowe II instancji rozpoznają:

- a) sprawy, w których dochodzenie prowadziły władze samorządowe II instancji,
- b) środki odwoławcze od orzeczeń i postanowień władz samorządowych I instancji.

Art. 266. Minister Administracji Publicznej lub Minister Ziem Odzyskanych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia, które z organów samorządowych otrzymują uprawnienia władz samorządowych I lub II instancji.

Art. 267. Minister Administracji Publicznej lub Minister Ziem Odzyskanych rozpoznaje środki odwoławcze od orzeczeń i postanowień władz samorządowych II instancji oraz orzeka w innych przypadkach wskazanych w prawie niniejszym.

Art. 268. Właściwość miejscową w sprawach o przestępstwa przewidziane w art. 264, określa się według przepisów o właściwości miejscowej władz samorządowych co do ustalenia zobowiązań podatkowych w zakresie danin komunalnych i samorządowych opłat administracyjnych.

Art. 269. § 1. Minister Administracji Publicznej lub Minister Ziem Odzyskanych może do rozpoznania sprawy wyznaczyć władzę samorządową miejscowo niewłaściwą, jeżeli uzna, że ważne względy za tym przemawiają.

§ 2. Powyższe uprawnienia mogą być przelane na władze samorządowe II instancji.

Art. 270. § 1. Do prowadzenia dochodzenia, właściwe są władze samorządowe I instancji według zasad i w granicach uprawnień, które ustala rozporządzenia Ministrów Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych, Skarbu i Sprawiedliwości.

§ 2. W sprawach wyjątkowego znaczenia prowadzenie dochodzeń może objąć władza samorządowa II instancji.

DZIAŁ IV.

Postępowanie przed sądem.

Rozdział 19.

Przepis ogólny.

Art. 271. Postępowanie przed sądem toczy się według przepisów kodeksu postępowania karnego, jeżeli przepisy dalsze nie stanowią inaczej.

Rozdział 20.

Właściwość rzeczowa.

Art. 272. Sąd grodzki rozpoznaje sprawy, w których najwyższa zasadnicza kara grożąca za dany czyn nie przekracza 50.000 złotych niezależnie od kar dodatkowych i środków zabezpieczających, jeżeli sprawy te:

- 1) rozstrzygnięte zostały przez władze I instancji — skarbowe lub samorządowe — a złożono żądanie przekazania sprawy na drogę sądową;
- 2) należą do właściwości sądu w myśl art. 151, chyba że inne przestępstwo pozostające w zbiegu należy do właściwości sądu wyższego rzędu.

Art. 273. § 1. Sąd Okręgowy rozpoznaje:

- 1) wszystkie sprawy nienależące do właściwości sądu grodzkiego;
- 2) środki odwoławcze od orzeczeń sądu grodzkiego.

§ 2. Sąd Okręgowy orzeka jednoosobowo. Sędzia może być z własnej inicjatywy, bądź na wniosek prokuratora albo właściwej władzy skarbowej lub samorządowej przekazać sprawę pod rozpoznanie sądu w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za celowe ze względu na zawiłe okoliczności sprawy. Wniosek taki, zgłoszony przez prokuratora albo właściwą władzę skarbową lub samorządową w akcie oskarżenia lub przy skierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego, jest jednak dla sądu wiążący.

Art. 274. § 1. Do orzekania w sprawach, wymienionych w art. 273, tworzy się w każ-

dym sądzie okręgowym wydział karny skarbowy. Wydział taki można utworzyć także w siedzibie wydziału zamiejscowego sądu okręgowego.

§ 2. Przewodniczący wydziału wyznacza do orzekania w sprawie sędziów spośród członków wydziału, a przewodniczy w komplecie orzekającym bądź sam, bądź też wyznacza przewodniczącego. Członkowie tego wydziału mogą zarazem pełnić inne czynności w tym sądzie.

§ 3. Jednego członka składu orzekającego może zastąpić na podstawie zarządzenia prezesa sądu okręgowego, powziętego na wniosek przewodniczącego wydziału karnego skarbowego, inny sędzia okręgowy lub grodzki albo asesor sądowy, upoważniony do pełnienia czynności sędziowskich.

Rozdział 21.

Zbieg przestępstw i przepisów ustawy.

Art. 275. § 1. W razie zbiegu przestępstwa podlegającego niniejszemu prawu z przestępstwem podlegającym osądzeniu według innego postępowania sądowego, każde z tych przestępstw ulega rozpoznaniu niezależnie od drugiego.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio, gdy czyn jest zagrożony karą w prawie niniejszym i w innych przepisach.

Art. 276. § 1. W razie zbiegu przestępstw pozostających ze sobą w związku lub w razie zbiegu przepisów ustawy sąd może zarządzić łączne rozpoznanie spraw. Jeżeli sprawy należą do właściwości sądów równego rzędu, do połączenia i rozpoznania spraw właściwy jest sąd wyższego rzędu.

§ 2. W przypadku określonym w § 1 stosuje się do obu rodzajów przestępstw przepisy kodeksu postępowania karnego z odpowiednim zastosowaniem do przestępstwa, ulegającego ukaraniu według niniejszego prawa, jego postanowień.

§ 3. Protokoły wymienione w art. 297 mają moc protokółów czynności sądowych także co do przestępstwa, nie podlegającego niniejszemu prawu.

Rozdział 22.

Uprawnienia władzy skarbowej i samorządowej.

Art. 277. § 1. Władza skarbowa w zakresie spraw o przestępstwa, wymienione w art. 2 pkt 1—6, korzysta w całym postępowaniu z uprawnień prokuratora co do popierania

oskarżenia łącznie z prawem zakładania środków odwoławczych.

§ 2. Do powyższych czynności władza skarbowa deleguje swego pełnomocnika.

Art. 278. § 1. Jeżeli w sprawie należącej do właściwości sądu prokurator nie znajduje podstaw do ścigania, przesyła akta władzy skarbowej, która może sądowi złożyć akt oskarżenia.

§ 2. Jeżeli władza skarbowa oskarżenia zaniecha, zawiadamia o tym prokuratora zwracając mu akta.

Art. 279. § 1. Prokurator i pełnomocnik władzy skarbowej władni są działać niezależnie od siebie. Popieranie oskarżenia przez jednego z nich wystarcza.

§ 2. Jeżeli prokurator i władza skarbowa zgodnie odstąpią od oskarżenia, odstąpienie takie wiąże sąd orzekający, który umarza postępowanie.

Art. 280. § 1. Obecność pełnomocnika władzy skarbowej na rozprawie jest konieczna, jeżeli władza ta złożyła akt oskarżenia lub apelację.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się także wtedy, gdy akt oskarżenia lub apelację złożył uprawniony organ wykonawczy władzy skarbowej.

§ 3. Obecność pełnomocnika władzy skarbowej nie zwalnia prokuratora od obowiązku udziału w rozprawie.

Art. 281. § 1. W postępowaniu przed sądem grodzkim władze skarbowe mają prawo złożyć akt oskarżenia i popierać oskarżenie zamiast lub obok Milicji Obywatelskiej.

§ 2. Ministrowie Sprawiedliwości i Skarbu mogą w drodze rozporządzeń upoważniać organa wykonawcze władz skarbowych do wnoszenia i popierania oskarżenia w sądach grodzkich oraz do zakładania środków odwoławczych, określając zakres ich uprawnień.

Art. 282. W zakresie spraw o przestępstwa wymienione w art. 2 pkt 7 władza samorządowa korzysta w postępowaniu przed sądem z tych samych uprawnień, co i władza skarbowa (art. 277—281 § 1).

Rozdział 23.

Odpowiedzialni i interwenienci.

Art. 283. § 1. Odpowiedzialny posiłkowo lub zastępczo jest obowiązany stawić się na wezwanie sądu i złożyć wyjaśnienia oraz zawiadomić sąd o zmianie miejsca zamieszkania.

§ 2. W razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa odpowiedzialnego sąd może go sprowadzić przymusowo.

§ 3. Odpowiedzialny nie może być przesłuchany w charakterze świadka.

Art. 284. § 1. Odpowiedzialny może stać na rozprawie osobiście lub upoważnić do zastępstwa pełnomocnika. Przepis art. 86 kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

§ 2. Niestawiennictwo odpowiedzialnego lub jego pełnomocnika nie jest przeszkodą do przeprowadzenia rozprawy i wydania wyroku. Wyroku tego nie uważa się za zaoczny.

§ 3. Treść przepisów § 1 i 2 należy odpowiedzialnemu wskazać w zawiadomieniu o rozprawie.

Art. 285. Odpowiedzialny może zaskarżyć wyrok z powodu nałożenia nań odpowiedzialności, natomiast z powodu skazania oskarżonego — tylko wtedy, jeżeli ono jest podstawą tej odpowiedzialności.

Art. 286. § 1. Prawa interwenienta nabywa się przez zgłoszenie roszczenia do zajętych przedmiotów nie później niż przy rozpoczęciu rozprawy głównej.

§ 2. Interwencję zgłasza się bądź na piśmie, bądź ustnie do protokołu. Jeżeli interwenient w zgłoszeniu nie podał miejsca swego zamieszkania lub podał fałszywe, zgłoszenie uważa się za niebyłe.

§ 3. Jeżeli interwenient po zgłoszeniu interwencji zmienił miejsce zamieszkania i nie zawiadomił o tym sądu, to wezwania i inne pisma sądowe wysłane jemu pod ostatnim znanym adresem uważa się za doręczone.

Art. 287. § 1. Interwientowi służą prawa strony w granicach interwencji.

§ 2. Przepis art. 284 stosuje się odpowiednio do interwenienta.

Rozdział 24.

Postępowanie przeciw nieobecny.

Art. 288. Jeżeli oskarżony uchyla się od sądu, a zarządzenia zmierzające do wykrycia jego miejsca pobytu lub sprowadzenia go pozostały bez skutku, sąd zarządza postępowanie przeciw nieobecnemu.

Art. 289. Sąd wyznacza nieobecnemu obrońcę z urzędu, któremu służą wszystkie prawa oskarżonego.

Art. 290. § 1. Termin rozprawy głównej sąd ogłasza w gminie ostatniego miejsca zamieszkania lub pobytu oskarżonego albo w ostatniej siedzibie jego przedsiębiorstwa, a jeżeli żadnej z tych okoliczności nie da się ustalić — w miejscu ujawnienia przestępstwa.

§ 2. Między ogłoszeniem a terminem rozprawy głównej powinien upłynąć okres miesięczny.

§ 3. Zachowanie przepisu § 1 jest zbędne, jeżeli oskarżony ukrył się po otrzymaniu odpisu aktu oskarżenia lub po zawiadomieniu go o rozprawie głównej.

§ 4. Zbędne jest powtarzanie czynności, wymienionych w § 1, w przypadku odroczenia rozprawy lub uchylecia wyroku przez wyższą instancję, jak również wówczas, gdy w toku postępowania ustalono miejsce zamieszkania oskarżonego, który następnie uchylił się ponownie od sądu.

§ 5. W sprawie przeciw żołnierzowi w czynnej służbie wojskowej lub funkcjonariuszowi służby bezpieczeństwa publicznego o terminie rozprawy głównej zawiadamia się jego władzę przełożoną.

Art. 291. Wyroku wydanego w postępowaniu przeciw nieobecnemu nie uważa się za zaoczny.

Art. 292. § 1. Prawomocny wyrok należy ogłosić sposobem określonym w art. 290 § 1.

§ 2. Wykonanie wyroku może nastąpić dopiero po upływie 14 dni od daty ogłoszenia.

§ 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się w przypadku określonym w art. 290 § 3.

Art. 293. Przepisy rozdziału niniejszego stosuje się odpowiednio do osób odpowiedzialnych posiłkowo lub zastępczo.

Rozdział 25.

Inne przepisy szczególne.

Art. 294. § 1. W sprawach o występki określone w art. 70 § 2 i 71 § 2 zastosowanie aresztu tymczasowego jest obowiązkowe. Aresztowanie nastąpi, jeżeli zarzut popełnienia przez podejrzanego występkę uznano za wiarygodny. Złagodzenie lub uchYLENIE tego środka zapobiegawczego przez sąd nastąpić może jedynie na wniosek prokuratora.

§ 2. W przypadku określonym w art. 165 lit. b) kodeksu postępowania karnego tymczasowe aresztowanie może nastąpić także wtedy, gdy postępowanie toczy się o występki skarbowy większej wagi, choćby groziła zań tylko kara grzywny.

Art. 295. Przepis art. 60 kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio do zabezpieczenia na mieniu osób odpowiedzialnych zastępczo.

Art. 296. W razie zawieszenia postępowania sąd stosuje odpowiednio przepis art. 223 § 1.

Art. 297. § 1. Protokoły czynności dokonanych w dochodzeniu lub w śledztwie przez uprawnione władze skarbowe lub samorządowe oraz przez uprawnione organy wykonawcze władz skarbowych albo w ich zastępstwie przez organa służby bezpieczeństwa publicznego lub właściwe organa wojskowe mają moc protokołów czynności sądowych.

§ 2. Protokoły tych czynności podlegają odczytaniu na rozprawie w warunkach określonych przez art. 339 § 1 kodeksu postępowania karnego.

§ 3. Niezależnie od tych warunków sąd dopuści odczytanie protokołów badania świadków i biegłych, jeżeli wniosek o ich odczytanie zgłoszono w akcie oskarżenia, a oskarżony nie żądał w terminie określonym w art. 296 kodeksu postępowania karnego wezwania tych osób.

Art. 298. § 1. W postępowaniu toczącym się przed sądem na skutek żądania skierowania sprawy na drogę sądową (art. 238) stosuje się odpowiednio przepisy art. 640—641 i 643—648 kodeksu postępowania karnego. Sąd okręgowy jako odwoławczy stosuje w tym postępowaniu odpowiednio przepisy art. 646 § 1 i 2 i 647 kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Jeżeli żądanie skierowania sprawy na drogę sądową złożono tylko co do orzeczenia o przypadku przedmiotów przestępstwa (art. 219 i 223), sąd rozpoznaje sprawę na posiedzeniu niejawnym. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 299. § 1. Wniosek władzy skarbowej lub samorządowej o zastosowanie środka zabezpieczającego rozpoznaje sąd okręgowy na posiedzeniu niejawnym. Przed powzięciem postanowienia należy wysłuchać oskarżonego lub jego obrońcę.

§ 2. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 300. § 1. Od wyroku sądu okręgowego orzekającego w I instancji służy wyłącznie kasacja.

§ 2. Od wyroku sądu grodzkiego służy apelacja. Wyrok sądu okręgowego jako sądu odwoławczego jest prawomocny.

§ 3. Przepisów § 1 i 2 nie stosuje się w przypadku wymienionym w art. 276.

Art. 301. § 1. Jeżeli postępowanie umorzono wskutek cofnięcia żądania skierowania sprawy na drogę sądową, koszty sądowe ponosi strona, która cofnęła żądanie.

§ 2. Jeżeli postępowanie umorzono wskutek dobrowolnego poddania się karze (art. 225), koszty sądowe ponosi oskarżony.

§ 3. Koszty wynikłe z nieuwzględnionej interwencji ponosi interwient.

§ 4. Do odpowiedzialnego posiłkowo lub zastępczo stosuje się odpowiednio przepisy o kosztach sądowych dotyczące oskarżonego.

Art. 302. Wykonanie orzeczenia sądowego w części dotyczącej przypadku przedmiotu występku należy do właściwości władz skarbowych I instancji.

Art. 303. Wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem może nastąpić także w warunkach określonych przepisem art. 257 § 2 i art. 258.

CZĘŚĆ III.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 304. § 1. Z dniem wejścia w życie niniejszego dekretu tracą moc obowiązującą przepisy, dotyczące przedmiotów unormowanych w niniejszym prawie wraz ze wszystkimi zmianami i uzupełnieniami, a w szczególności tracą moc przepisy:

- 1) dekretu z dnia 3 listopada 1936 r. — prawo karno-skarbowe (Dz. U. R. P. Nr 84, poz. 581);
- 2) dekretu z dnia 12 grudnia 1944 r. o zwalczaniu potajemnego gorzelnictwa (Dz. U. R. P. Nr 15, poz. 85);
- 3) art. 155—207 i 213 § 2 ustawy z dnia 15 marca 1934 r. zawierającej ordynację podatkową (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 14, poz. 134);
- 4) art. 21—23 ustawy z dnia 29 maja 1920 r. w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn (Dz. U. R. P. Nr 49, poz. 299);
- 5) art. 11 dekretu z dnia 13 kwietnia 1945 r. o nadzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 72);
- 6) art. 62—67 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 62, poz. 454);
- 7) art. 39—43 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. z 1935 r. Nr 64, poz. 404).

§ 2. Rozporządzenia, wydane na podstawie dotychczasowego prawa karnego skarbowego, zachowują moc do chwili zastąpienia ich nowymi rozporządzeniami opartymi na niniejszym dekrete, o ile nie są z nim sprzeczne.

Art. 305. W kodeksie postępowania karnego wprowadza się następujące zmiany:

- a) art. 504 § 2 otrzymuje brzmienie:
„Od wyroków sądów okręgowych wydanych w I instancji służy stronom kasacja tylko w sprawach o przestępstwa skarbowe.”;
- b) art. 649 § 1 otrzymuje brzmienie:
„Wyroki sądów okręgowych wydane w postępowaniu karno-administracyj-

nym są prawomocne z wyjątkiem wyroków w sprawach o przestępstwa skarbowe”.

Art. 306. Przepis art. 294 § 1 traci moc obowiązującą na całym obszarze Państwa lub jego części z dniem, który określi rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 307. Jeżeli dotychczasowe przepisy utrzymane w mocy powołują się na przepisy uchylone bądź też ogólnie odsyłają do przepisów prawa karnego skarbowego, dotyczących przedmiotów unormowanych w dekrete niniejszym, stosuje się odpowiednio przepisy dekretu niniejszego.

Art. 308. § 1. Sprawy należące według przepisów dotychczasowych do właściwości sądów toczą się do końca według dotychczasowych przepisów procesowych, jeżeli akt oskarżenia wpłynął do sądu przed dniem wejścia w życie niniejszego dekretu.

§ 2. Sprawy, należące według przepisów dotychczasowych do właściwości władz skarbowych, toczą się do końca według dotychczasowych przepisów procesowych, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszego dekretu zapadło orzeczenie władzy skarbowej.

Art. 309. Zasady przyznawania nagród osobom, które przyczynią się do wykrycia przestępstw objętych prawem niniejszym określają:

- 1) zarządzenie Ministra Skarbu w sprawach o przestępstwa wymienione w art. 2 pkt 1—6;
- 2) zarządzenie Ministra Administracji Publicznej lub Ministra Ziem Odzyskanych w sprawach o pozostałe przestępstwa.

Art. 310. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Skarbu, Sprawiedliwości, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych, Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 311. Dekret niniejszy wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Józef Cyrankiewicz

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski

Minister Administracji Publicznej:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Ziem Odzyskanych:

Władysław Gomułka

w/z Minister Obrony Narodowej:

Piotr Jaroszewicz

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:

Stanisław Radkiewicz